

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Sumiiffiup ilisaritinneqarnera Ittoqqortoormiit

Assiliisoq: Asiaq

Sumiiffimmi inuiaqatigiit suna ilisarnaatigaat?

Sumiiffik imatut nassuarneqarsinnaavoq tassaasoq sumiiffik nunap immikkoortuanittooq tassaniillutik inuunerup ingerlaneranut tunngasut tamarmik sulinermut, ineqarnermut aamma sunngiffimmut tunngasut.

Sumiiffimmi inuiaqatigii ilisarnaataasigut qulaajarnianeqarput ulluinnarni inuunermi killiliussat, soorlu inuussutissarsiutit, oqartussaasut aamma namminersortut kiffartuussinerat, sumiiffimmi suleqatigiinneq, inuit isumalluutaasut, isumaginninnikkut aamma atortutigut attaveqaasersuutit, kulturikkut ingerlatsinerit allallu.

Sumiiffimmi inuiaqatigii ilisarnaataasa kommuneqarfinni najugaqarfiiit maannakkorpiaq qanoq inissisimanerat takutippaat, tamatumani tunngavagineqarlutik naatsorsueqqissaarnerit aamma kisitsisit kommuneqarfiup aamma suleqatigisaasa paasissutissanik katersuiffianeersut.

Sumiiffimmi inuiaqatigiit ilisarnaataatigut suna anguniarneqarpa?

Sumiiffimmi inuiaqatigii ataatsimoortumik nassuaatigineqarnerisa katarsornerannut siunertaavoq, taakku politikerinut aamma allaffeqarfimmut aalajangiisoqartussanngoraangat aamma iliusisissanik aallartitsisoqartussanngoraangat atortorineqassammata.

Sumiiffimmi inuiaqatigii ilisarnaataat minnerpaamik ukiut marlukkuutaarlugit nutarterneqartassapput kiisalu politikkerit aamma allaffeqarfiiup kissaatigisaat malillugit paasissutissat tulluarsarneqartassallutik. Piffissap ingerlanerani sumiiffimmi inuiaqatigii ilisarnaataat nalunaarusianut itisiliinertalinnut innersuusisinnaassapput, taamaaliornikkut atuartartut pissutnik piviusunik aalajangersimasunik aamma itinerusumik ilisimasaqarusuttut ilisimasassat taakku ingerlatsiviit namminneq nalunaarusiaanni aamma misissueqqissaarneranni pissarsiarisinnaassammatigit.

Sumiiffimmi inuiaqatigiit ilisarnaataasa suliarineqarnerat pillugut?

Aatsaat siullerpaamik Kommuneqarfik Sermersumi ingerlatsiviit tamarmik susassaqarfii ilanngullugit sumiiffinni inuiaqatigii ilisarnaataat suliarineqarput. Taamaattumik saqqummersitaq siulleq manna aammattaaq piareersaatitut sammisatut isigineqartariaqarpoq.

Naatsorsueqqissaarnerit aamma kisitsisit kissaatigineqartut pissarsiarinissaat ajornakusoorsimavoq. Taamaattumik imaassinnaavoq ilisarnaatin immikkoortuni paasissutissat kissaatigineqartut tamarmik pissarsiarineqarsinnaanngitsut. Taamaattorli ataavartumik ingerlatsiviit aamma tunniussisinnaasut allat tamarmik suleqatigineqarput, taamaaliornikkut paasissutissat pisariaqartut tunniunneqarsinnaassammata tamanut iluaqutaasumik.

Tamakku saniatigut pineqartuni arlalinni kisitsisit aamma naatsorsueqqissaarnerit imminnut ataqtigiinngillat, tamakkulu eqqumiiginneqarsinnaapput aamma apeqqutinik pilersitsisinnaallutik. Neriutigineqarpoq ataqtigiinngitsut tamakku sumiiffinni inuiaqatigii ilisarnaataat pillugit 2014-imi aappassaanik saqqummiussaqarnissamut nassuarneqarsinnaajumaartut.

Oqaaseqaatit aamma ilassutit sumiiffinni inuiaqatigii ilisarnaataasa aaqqissuunneqarnissaannut tigorussunnarpot. Saaffiginnissutit uunga ingerlatinneqassapput: kommuneqarfik@sermersooq.gl.

Imai

1. Politikkikkuut ingerlatsineq aamma sumiiffimmi allaffissorneq	5
1.1 Politikkikkuut ingerlatsineq aamma sumiiffimmi allaffissorneq.....	5
1.2 Sumiiffimmi allaffissorneq	5
2. Oqaluttuarisaaneq	6
2.1 Oqaluttuarisaanerup naatsumik pingaarnersiornera.....	6
2.2 Ullorsiorfiit	7
3. Geografi aamma silap pissusaa	7
3.1 Geografi	7
3.2 Silap pissusaa.....	8
4. Innuttaasut.....	8
4.1 Ukioqqortussuseq suiaassuserlu	8
4.2 Najugaqariaaseq	9
4.3 Pilersuinerup annertussusaa	10
4.4 Sulisartut	10
5. Inoqutigiit isertitaat.....	11
6. Attaveqarneq	12
6.1 Assartuutit	12
6.1.1 Assartuutit	13
6.2 Teknikkikkuut atortut	14
6.3 Sanaartukkat.....	14
6.4 Attaveqarneq aamma tusagassaqartitsiviit	14
7. Ineqarneq	16
7.1 Amerlassusaat aamma illut qanoq ittuunerat.....	16
7.2 Peqqinnissamut pissutsit	16
7.3 Agguaqatigiisillugu inoqutigiit amerlassusaat	17
7.4 Inissarsiorlutik utaqqisutut allattorsimasut	17
7.5 Angerlarsimaffeqanngitsut	17
8. Ilinniartitaaneq	18
8.1 Meeqqat atuarfiat	18
8.1.1 Atuartut amerlassusaat	18
8.1.2 Immikkut atuartitsinerit	19
8.1.3 Karakterit.....	20
8.2 Efterskole aamma AFS-ip ingerlarna	22
8.2.1 Efterskole	22
8.2.2 AFS-ip ingerlarna	23
8.3 Piareersarluni ilinniarnerit	23
8.3.1 Piareersarfik	23
8.3.2 Piorsaavik	23
8.4 Ilinniaqqinnissamut aamma inuussutissarsiuteqalernissamut ilinniaqqinneaq	23
8.5 Nangitsiviusumik ilinniartitaaneq.....	24
9. Inuussutissarsiutit	25
9.1 Pisortat suliffeqarfiutaat	25
9.2 Suliffeqarfiit	25
9.2.1 Takornariaqarneq	25
9.3 Sulisartoqarneq	26

10. Inunniq Isumaginninnikkut pissutsit.....	27
10.1 Sunngiffimmi sammisat aamma peqatigiiffilerineq	27
10.2 Meeqqat inuuusuttullu	28
10.2.1 <i>Meeqqeriviit neqeroorutillu</i>	28
10.2.2 <i>Meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissitat</i>	28
10.3 Utoqqarnik isumassuineq.....	29
10.4 Innarluutilinnik isumassuineq	29
10.4.1 <i>Inuit innarluutillit amerlassusaat innarluutillu suuneri</i>	29
10.4.2 <i>Sulliviit aamma neqeroorutit</i>	30
10.4.3 <i>Innarluutillit angerlarsimaffiup avataanut inissitat</i>	31
10.5 Inunniq isumaginninnermi ikorsiissutit tunniuttakkat	32
10.5.1 <i>Suliffissaaleqisut</i>	32
11. Pinerlunneq	34
12. Peqqinissaqarfik	35
12.1 Peqqinissaqarfimmi ingerlatat.....	35
12.2 Innuttaasut peqqissusaat	35
12.3 Imigassaq.....	36
12.3.1 <i>imigassamik atuineq</i>	36
12.3.2 <i>Atornerluinsunik katsorsaaneq</i>	36
12.4 Imminut toquutarnerit	37
13. Naggasiut.....	37
14. Atuakkat paassisutissanillu pissarsiviit allassimaffiat	38
15. Ilanngussaq	39

1. Politikkikkuut ingerlatsineq aamma sumiiffimmi allaffissorneq

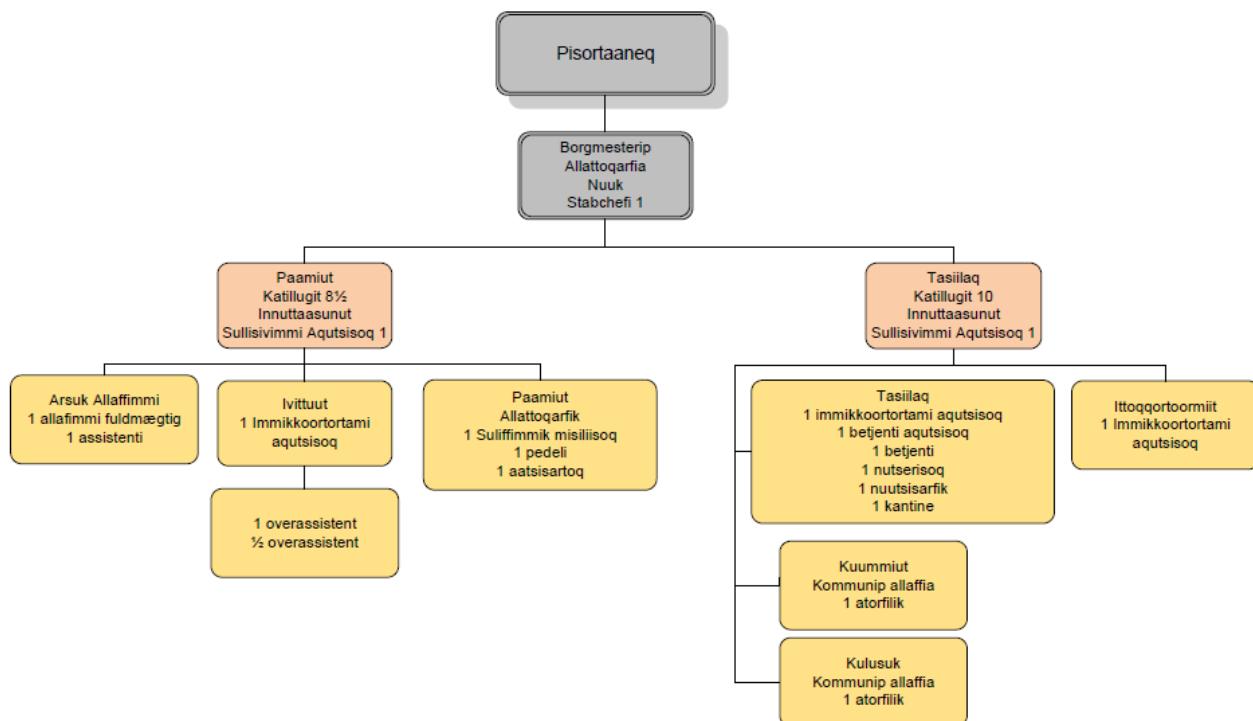
1.1 Politikkikkuut ingerlatsineq aamma sumiiffimmi allaffissorneq

Ittoqqortoormiini innuttaasut Kommuneqarfik Sermersuup Kommunalbestyrelsiani sinnisoqanngillat.

1.2 Sumiiffimmi allaffissorneq

Ittoqqortoormiini immikkoortortami aqtsisup Tasiilami innuttaasunik sullissivimmi aqtsisoq qullersaraa. Taassuma Nuummi Borgmesterip Allattoqarfiani stabchefi qullersaraa.

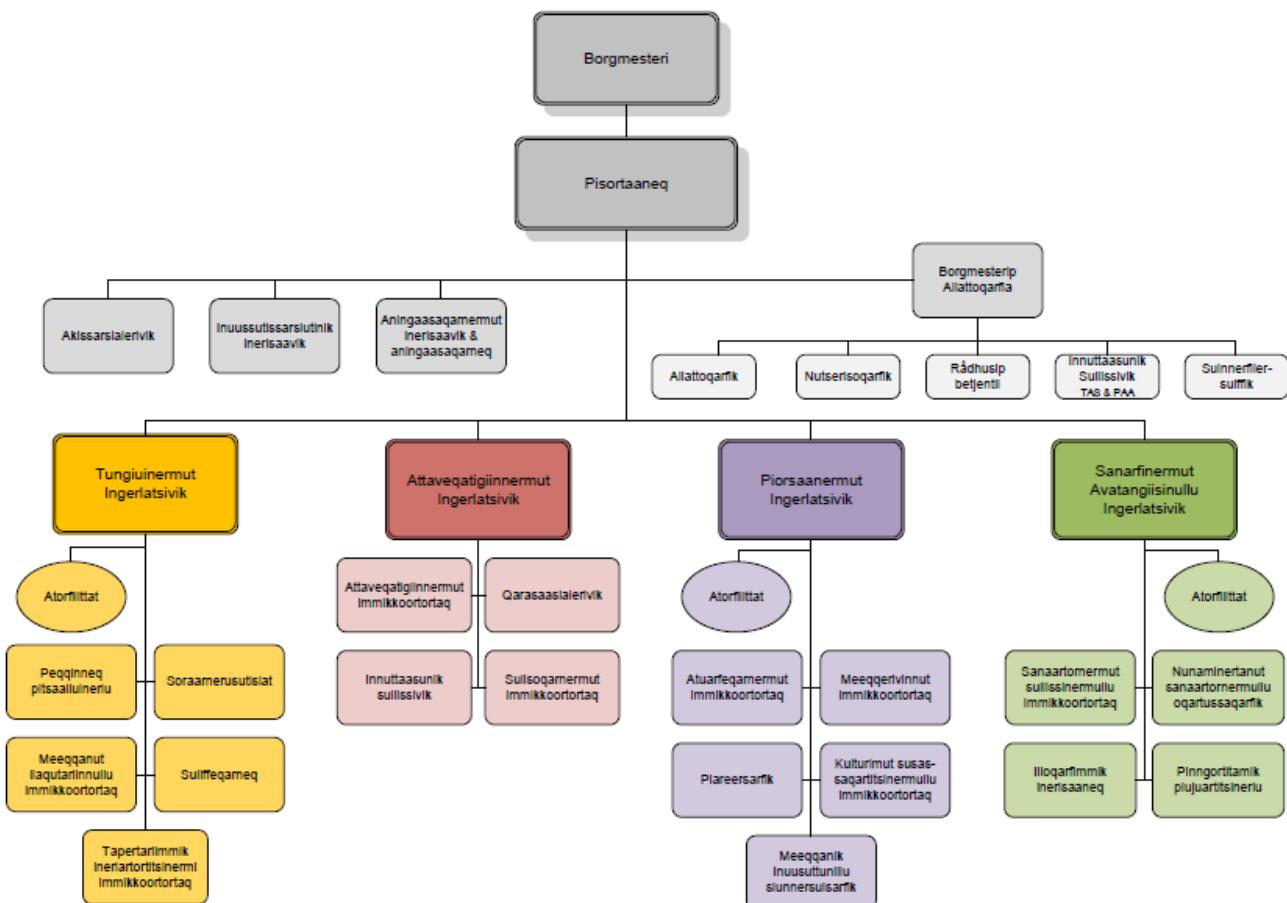
Takussutissiaq 1. Kommuneqarfik Sermersuumi Borgmesterip allattoqarfiani aaqqissuussaq

Sulianut tunngatillugu Ittoqqortoormiini allaffimmi sulisut allaffissornermut organisationsplanimi immikkoortortani fagschefinut atapput. Fagchehit pisortallu tamarmik Nuummi allafeqarput.

Takussutissiaq 2. Kommuneqarfik Sermersuumi allaffissornikkut aaqqissuussaq 2011

2. Oqaluttuarisaaneq

2.1 Oqaluttuarisaanerup naatsumik pingaarnersiornera

Ittoqqortoormiit eqqaa Saqqaq-kulturimeersunit aamma Tornginit najugaqarfingineqarnikuuvooq.

Ittoqqortoormiit tunngavilerneqarpoq ulloq 17. august 1924-mi issittumi ilisimasassarsiortumit kingornalu Tunumut inspektøriusumit Ejnar Mikkelsenimit (Destination Eastgreenland).

Tunngaviliinermut pissutaavoq ilaatigut Norgep Tunup avannaanik soqutiginnikkaluttuinnarnera, taamani qallunaat naalagaaffiata qularnaartariaqarsimavaa nunap immikkoortuanut oqartussaanini, tamanna nunap immikkoortua Norgemut tunniunneqaqqunagu. Ilaatigut Ammassallip eqqaani innuttaasut inuuniarnikkut pitsaanerusumik atugaqalernissaat qulakteerniarneqarpoq sumiiffimmut nutaamut piniarfiginnerusumullu nuunnerisigut. Siunnersuut aatsaat 1910-mi Uummannami nakorsaanermit Alfred Berthelsenimit saqqummiunneqarpoq, isumaqarami Kalaallit Nunaata Kitaa inuttusigaluttuinnartoq taamaattumillu piniagassat ajornarsigaluttuinnartut, taamaattumik niuertoruseqarfik piniagassaqarnerusoq aaqqiissutissatut isigisimavaa.

Illuqarfik qallunaatut Scoresbysundimik taaguuteqarpoq. Illoqarfimmut atsiunneqarpoq tuluk arfanniaq, William Scoresby, siullersaalluni nunap immikkoortuanik 1822-mi titartaasoq. Ittoqqortoormiit danskisuunngorlugu isumaqarpoq "stedet med de store huse" (Destination

Eastgreenland). Ullumikkut illoqarfik taamaallaat Ittoqqortoormiinik taagorneqarpoq (sumiiffimmi taaguut) imalunniit Illoqqortoormiut.

2.2 Ullorsiorfiit

Ullut ullorsiorfiit:

- Illoqarfik tunngavilerneqarpoq 17. august 1924 ukiunillu 100-junngortorsiussaaq 2024-mi.
- Katersugaasivik ammarneqarpoq 4. september 1997 taamaasillunilu 2022-mi ukiunik 25-nngortussiussaaq.
- Oqaluffik sananeqarpoq 1928-mi taamaasilluni ukiunik 100-unngortorsiussaaq 2028-mi.

3. Geografi aamma silap pissusaa

3.1 Geografi

Ittoqqortoormiit Kangersuttuarmi inissisimavoq (Scoresby Sund). Kangersuttuaq sisamanik kooqartoq annertussuseqarpoq 38,000 km²-itut taamaasillunilu silarsuarmi kangerluit annersaraat. Ittoqqortoormiit eqqaani nuna qaqqartuujuvoq sumiiffinnilu amerlasuuni qaqqat sivingaqisut kangerluup sinaaniik aallartipput. Staunings Alper portunersaalluni 2500 meterit missaani portussuseqarpoq (Destination East Greenland).

Kangersuttuaq Tunumi kangerlunnut allanut naleqqiulluni allaavoq, aallaavia ukioq kaajallallugu imaasarmat. Nunap immikkoortuani immikkut nuna uumassuseqarnerlu ipput, tamaani immap naasui amerlasuupilussuupput (Destination East Greenland).

Ittoqqortoormiit avannaaniippoq Kalaallit Nunaanni nuna eqqissisimatitaq, nuna eqqissisimatitaq nunarsuarmi annerpaajuvoq. Nuna eqqissisimatitaq uumasorpassuaqarpoq nunarsuarmilu ilisimatuunut annertuumik pingaaruteqarlni. SIRIUS-patroljenip Danmarkip sumiiffimmi oqartussaanera nakutigaa Nunamilu eqqissisimatitami kisiartaallutik inuupput (Destination East Greenland).

Ittoqqortoormiit Kalaallit Nunaata sinnerani inoqarfinnut naleqqiulluni avinngarusimavoq.

3.2 Silap pissusaa

Ittoqqortoormiini silap pissusaata ilisarnaatigaa issittup avannarpiaani sila atuummat. Ukioq isseqisoq takivoq anopersuarajupporlu. Septembarip aallartilaarnerani apisarpoq aatsaallu aputaartarluni juulip qaammataani. Oktobarimi/novembarimi kangerluk sikulersarpoq kangerluullu aallaaviani qaannngunitsilertarpoq. Decembarimiit martsimut qaammatit issinnerpaasarput, agguaqatgiisilluni 15-t missaani issittarluni. Aasaq naappoq. Qaammatini kiannerpaapput juunimiit aggustimut, piffissami tassani silasiut agguaqatgiisillugu 0-up missaaniittarpoq (www.dmi.gl, Destination Eastgreenland).

Ittoqqortoormiit qaasuitsup killeqarfiata avannaaniippoq, taamaattumik piffissami novembarip 23-ata nussaanniijanuuarip 17-iata tungaanut seqineq nuineq ajorpoq, kaperlattarpoq. Aasakkut seqineq kaaviinnalertarpoq ulloq unnuarlu. (Destination Eastgreenland).

4. Innuttaasut

4.1 Ukioqqortussuseq suaassuserlu

Tabeli 1. Ittoqqortoormiini innuttaasut ukiuinut suaassusaannulu aggualugit, 2000-2011

Ukioq	2000		2002		2004		2006		2008		2010		2011	
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
Ukiut														
0-4	30	42	26	33	17	38	19	33	24	30	22	20	20	22
5-9	25	31	22	31	26	40	26	34	20	30	15	29	15	31
10-14	36	34	31	31	25	27	22	31	22	29	22	28	21	27
15-19	18	16	31	24	23	27	31	30	18	28	16	18	13	21
20-24	16	13	14	15	22	14	21	19	20	24	22	27	24	25
25-29	12	14	17	15	14	15	15	16	17	11	17	12	17	15
30-34	25	20	15	16	8	14	12	19	17	14	16	8	17	7
35-39	29	19	28	19	27	22	18	17	10	14	6	15	9	17
40-44	17	26	15	21	24	24	34	13	30	13	16	13	13	12
45-49	11	17	18	22	19	18	11	23	17	23	27	17	26	15
50-54	8	14	10	15	7	15	18	15	14	16	14	22	9	23
55-59	9	12	12	18	15	13	8	14	8	15	9	11	13	11
60-64	8	7	7	7	5	10	11	14	13	13	7	14	7	11
65-69	2	1	2	4	5	1	6	3	3	10	7	12	9	12
70-74	3	3	3	2	2	1	0	1	2	0	3	6	4	2
75+	1	2	3	2	3	3	4	1	3	1	3	1	3	1
Katillugit	250	271	254	275	242	282	256	283	238	271	222	253	220	252
Katillugit	521	529	524	539	509	475								472

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik – statistikbanken oktober 2011

Innuttaasut amerlassusaat piffissami 2000-imiit 2011-mut amerlanerpaammata, 2006-imiit amerlanerpaapput. 2006-imiit 2011-mut innuttaasut ikiliartorput. 1. januar 2011 aallarnerfigalugu inuit 472-iupput. Piffissami pineqartumi agguaqatgiisillugu angutit arnanut naleqqiullugit ukiut tamaasa 30-nik amerlanerusarput.

Meeqqat 15-it inorlugit ukiullit 136-upput, innuttaasunut tamarmiusunut naleqqiullugu 28,8 %-iullutik. Inuit 31-upput 65-it sinnerlugit ukiullit, innuttaasunut tamarmiusunut naleqqiullugu 6,6 %-iullutik.

4.2 Najugaqariaaseq

Takussutissiaq 4: Kommuneqarfik Sermersuumi najugaqariaaseq

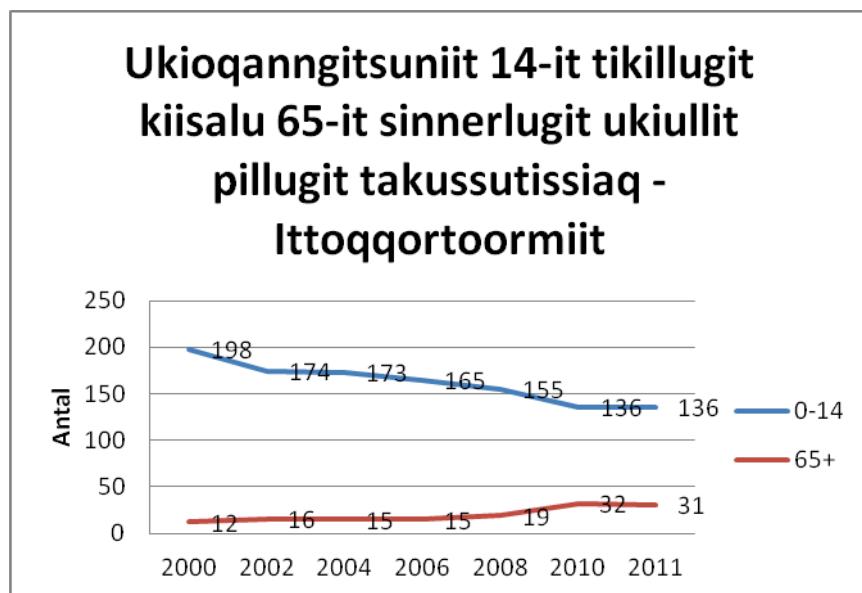
Kommuneqarfik Sermersuumi najugaqariaaseq

Najugaqariaatsimik misissuinermi erserpoq Qaasuitsup Kommunianit Ittoqqortoormiinut nutsertoqallatsiarsimasoq. Paarlattuanik amerlaqataat Tasiilamut Nuummullu nuupput. Malunnarporsi inuit Ittoqqortoormiit qimallugu norartuartut (Kalaallit Nunaanni inoqarfiit nunaqarfiit immikkut isigalugit, feb. 2011).

4.3 Pilersuinerup annertussusaa

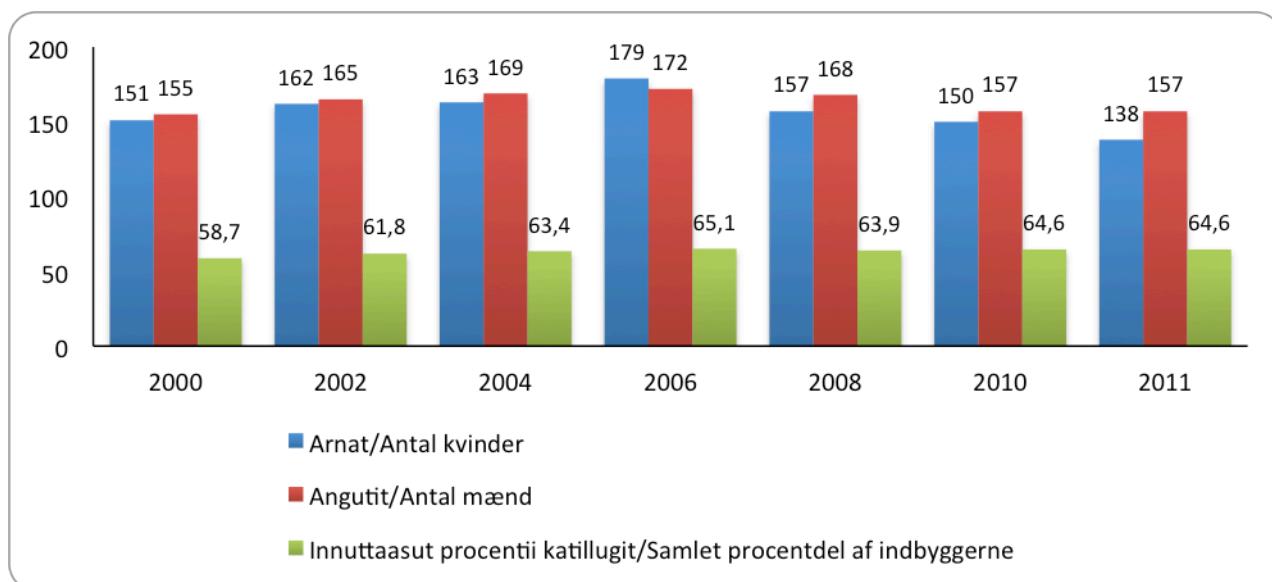
Takussutissiaq 5. Pilersuinerup annertussusaa, Ittoqqortoormiit

Ittoqqortoormiini meeqqat 14-it inorlugit ukiullit ikiliartorput, utoqqaalli amerliartorlutik. Ukioqanngitsuniit 14-inut ukiullit 136-upput, 2011-milu utoqqaat 65-it sinnerlugit ukiullit 31-upput. Tassa imaappoq, meeqqat 15-it inorlugit ukiullit annertussuseqarput 28,8 %-inik kiisalu utoqqalinersiallit 6,6 %-iupput Ittoqqortoormiini innuttaasunut tamarmiusunut naleqqiullugit.

4.4 Sulisartut

Takussutissiaq 6. Sulisinnaasut amerlassusaat, Ittoqqortoormiit

Sulisinnaasut amerlassusaat taakkuupput 15-iniik 62-inut ukiullit tamarmik ukiuni 2000-imiit 2008-mut, innutaasut 2008 tikillugu utoqqalinersiaqalersinnaasarmata 63-inik ukioqaleraangamik. 2010 aallaarnerfigalugu utoqqalinersiaqalersinnaasut ukiui 65-inut qaffanneqarput, taamaattumik

naatsorsutigineqarpoq sulisinnaasut tassaapput 15-iniik 64-inut ukiullit 2010-mi. 2011-mi sulisartuupput inuit 305-it, taakkulu illoqarfimmi innuttaasut 64,6 %-eraat.

Piffissami innuttaasut sulisinnaasut amerlassusaat katillugit aalaakkaasimapput. Sulisinnaasut akornanni angutit arnanut naleqqiullugit amerlanerulaarput.

Kuummiunut sanilliukkaanni, innutaasut amerlassusaat eqqarsaatigalugit, Ittoqqortoormiinut amerlassutsikkut qaninnerpaammata (Kuummiut 361 taavalu 469 Ittoqqortoormiini 2010), Kuummiuni innutaasut sulisinnaasut katillugit 60,7 %-iupput taavalu Ittoqqortoormiini 64,7 %-iullutik. Ittoqqortoormiini sulisinnaasut amerlanerulaarput.

Tasiilamut sanilliukkaanni, kommunimi illoqarfinni Ittoqqortoormiinut qaninnerpaasooq, 2010-mi sulisinnaasut 64,3 %-miippuit, innutaasullu amerlassusaannut sanilliukkaanni Ittoqqortoormiini sulisinnaasut assigikannerpai.

5. Inoqutigiit isertitaat

**Tabeli 2. Agguaqatigiisillugu isertitat akileraaruteqaataasussat aamma
inoqutigiit atugassatut isertitaat, Kommuneqarfik Sermersooq 2002-2009**

	2002		2004		2006		2008		2009*	
	Akileraa- ruteqaa- taasussat	Atugas- sat								
Nuuk	384.836	285.219	441.931	302.293	427.881	316.255	433.406	331.253	458.872	348.364
Paamiut	192.750	164.706	220.670	181.517	238.998	201.920	257.645	211.607	257.195	217.408
Tasiilaq	289.342	229.929	291.439	228.427	284.038	235.187	276.924	231.640	300.761	254.192
Itt.	253.114	204.824	249.795	202.014	272.582	222.842	290.527	240.370	307.672	255.583

Paasisutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik statistikbank, august 2011

* 2010 –mut kisitsisit suli pigineqannigillat

Inoqutigiit isertitamikkut atugassaat 2004-mi appasinnerpaasimapput. Tamatumali kingorna qaffakkiartortuarsimallutik. 2009-mi inoqutigiit ataatsit atugassarisimavaat 255.583 koruunit. 2009-mi agguaqatigiisillugu inoqutigiit ataatsit qaammammusiarisimavaat 21.298,58 koruunit.

Kommunimi illoqarfinni allani pissutsinut assersuukkaanni takuneqarsinnaavoq, Ittoqqortoormiini ukiuni 2000-imiit 2009-mut inoqutigiit agguaqatigiisillugu atugassatut isertitaat Paamiuni isertitanut naleqqiullugu qaffasinnerusimasut Tasiilamulli naleqqiullugit appasinnerullutik. 2008-mi 2009-milu Tasiilami isertitanut naleqqiullugu qaffasinnerusimavoq.

Siunissami sulissutigineqarpoq isertitat agguareranni ilanngunniarneqarput pissakinneruneq qularnaatsoq, oqaatigisanut ilaanngikkaluarluni paasineqartoq kiisalu pissakinnerit piinik naliliinerit) takutitsisussat inoqutigiit isertitaasa amerlassusaannik pissakinnerunerup killinganut naleqqiullugu.

6. Attaveqarneq

6.1 Assartuutit

Ittoqqortoormiit avinngarusimavoq illoqarfllu tikinnejartarpooq qulimiguulimmik umiarsuarmillu pajuttaammik.

Tabeli 1. Kommuneqarfik Sermersuumi illoqarfinnut nunaqarfinnullu umiarsuarmik angallanneq

Bosteder	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Nuuk												
Tasiilaq												
Paamiut												
Ittoqqortoormiit												
Kuummiut												
Kulusuk												
Qeqertarsuatsiaat												
Sermiligaaq												
Arsuk												
Tiniteqilaaq												
Isortoq												
Kapisillit												

Nunaqarfinnukartut

Pajuttaatit

Ilaasartaatit

Paasisutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersooq, Sanarfinermet Avatangiisinullu Ingerlatsivik, juli 2010.

Ittoqqortoormiini imaatigut inunniq angallassisoqarneq ajorpoq aamma nunaqarfinnut angallassisoqarneq ajorpoq.

Nassiussanik assartuineq Ittoqqortoormiiniit Ittoqqortoormiinut isumagineqartarpooq Royal Arctic Line A/S-imit. Sikuusarnera pissutigalugu aasakkuinnaq pajuttoqartarpooq, tassani ukiumut marloriarluni julimi agustimilu. KNI Pilersuisoq A/S Ittoqqortoormiini umiarsualiveqarnermut oqartussaavoq.

Ittoqqortoormiunukarniaraanni Ittoqqortoormiiniillu aallarniaraanni Nerlerit Inaanniiit mittarfiunerusumiit (KonsTakussutissiaq Pynt) helikopterertariaqarpooq. Air Greenland februarimiit novemberimut sapaatip akunneranut marloarialuni (pingasunngornikkut arfinningornikkullu) helikopterertisarpooq ukiullu sinnerani sapaatip akunneranut ataasiarluni (sisamanngornikkut). Nerlerit Inaanniiit Air Iceland Kulusuk aqusaarlugu sapaatip akunneranut Islandiliartitsisarpooq Islandimiillu timmisartuussisararluni. Air Icelandip Kulusummiit Islandiliartitsisarnerata saniatigut Tasiilamukartoqarsinnaavoq Tunumilu nunaqarfinnukarttsisoqarsinnaalluni kiisalu Nuummutter. Nerlerit Inaannukarneq utelugulu akeqarpooq 1634 koruuninik. Ittoqqortoormiiniit Nuummukarneq utelugulu akeqarpooq 11.350 kr. Ittoqqortoormiiniit Islandimukarneq utelugulu akeqarpooq 6.775 koruuninik kiisalu Danmarkimukarniaraanni siumut utimullu akeqarpooq 9.521 koruuninik. Mittarfeqarfiit (Grønlands Lufthavnsvæsen) helikopteri atorlugu nakkutilliinernik ingerlataqarpooq.

Sanarfinermet Avatangiisinullu Ingerlatsiviup maannagaaq oqaatigisinnaanngilaa assartuinikkut allatut ingerlatsisoqartarnersoq, sulissutigaali siunissami Ittoqqortoormiini aqqusinernut, aqqusineeqqanut kiisalu angallavinnut tunngasunik nalunaaruteqarsinnaalernissani.

6.1.1 Assartuutit

Tabeli 2. Assartuutit

	Nuuk	Paamiut	Tasiilaq	Ittoqqortoormiit	Ivittuut
Suliffiit biiliutaat	2006	14	39	3	1
Inuinnaat biiliutaat	1449	32	28	20	12
Nioqquqissanik assartuutit	575	8	20	2	-
Lastbiilit	162	2	3	0	-
Taxa	86	2	2	0	0
Qatserisartut ambulancillu	77	2	1	0	-
Bussit	41	0	1	-	-
Motorcykelit	1	0	0	0	-
Qimussit	0	0	(45,9)	(33)	0
Assartuutit katillugit	4397	60	94	25	13

Paasissutanik pissarsiffik: Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik dec. 2011 & Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik. Uumasunik Nakorsaqafik aug. 2011.

Oqaaseqaat 1: Akileraaruseriffiup umiatsiat, umiatsiaaqqat qamuteralallu nalunaarsornikuunngilai. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiput politeqarfiallu naatsorsuutai assigiaqgissinnaapput, akileraartarfiput biillt oqimaassusaat soqutiginerummagu, suunera pinerunagu.

Oqaaseqaat 2: Komunimi tamarmik katillugit' Miss. 30 ATV'ere' nalunaarsorneqarnikuupput, kisianni oqaatigineqanngilaq sumiinersut.

Oqaaseqaat 3: Qimussit naatsorsorneqarput agguaqatigiisillugu qulinik qimmilerlugin.

Ittoqqortoormiini inuinnaat biili 23-upput, nioqquqissanik assartuutit marluk. Lastbiileqanngilaq. Taakku saniatigut qimussit 33-upput. Ittoqqortoormiini qimussit biilinut naleqqiullugit amerlanerupput.

6.2 Teknikkikkut atortut

Nukissiorfiit Ittoqqortoormiini innaallagissamik pilersuisuupput.

Tabeli 3. Ittoqqortoormiini eqqaavilerineq

Eqqakkat suussusaat / immikkoort.	Aaq-qiissut	Atuisut		Ingerlatsineq		Ingitsiartorfik
		Inoqu-tigiit	Inuussutis-sarsiutit	Katersuisut akisussaasut	Katersuinerup akulikissusai	
Eqqagassat	Aap	X	X	X	Sap. ak. marluk	Eqqaavissuaq Ikuallaaginnarneq
Anartarfilerineq	Aap	X	X	X	Sap. ak. pingasut	Eqqaavissuaq
Eqqagassat angisuut	Aap	X		X	Upernaakkut saliineq Ataavartumik katersineq	Eqqaavissuaq.
Batteriit mikisut	Aap	X	X	X	Kommunip allaffianut tunniussisoqartarpoq	Danmarkimut umiarsuarmik
Elektronikkit eqqagassat	Naamik					
Akkumulatorit	(Aap)	(X)	(X)	(X)	(Ataavartumik katersineq / eqqaavissuup eqqaani tunniussineq)	(Danmarkimut umiarsuarmik)
Eqqakkat ulorianartut (assigiinngitsut)	Naamik					
Nillataartitsiviit Qerititsiviit	Naamik					
Pisat sinnikut uumasullu toqunikut	Aap	X	X	X	Ataavartumik eqqaavissuuup eqqaani tunniussineq	Eqqaavissuaq
Eqqakkat navianaa-tegarsinnaasut	Aap		X		Peqqinnissaqarf. akisussaaffigaa	Danmarkimut umiarsuarmik
Eqqakkat ikuallanneqarsinnaasut	Aap		X		Ataavartumik tunniussineq	Eqqaavissuaq Ikuallaaginnarneq
Eqqakkat ikuallanneqaqusaanng.	Aap		X	X	Ataavartumik tunniussineq	Eqqaavis-suaq

Tabeli 2: Ittoqqortoormiini eqqaavilerineq 1. juli 2010 aallarnerfigalugu

* 2010-mi upernaakkut saliisoqanngilaq

Paassisutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersooq, Sanarfimerut Avatangiisinullu Ingerlatsivik, eqqakkat pillugit nalunaarusiaq juli 2010

Ittoqqortoormiini sapaatip akunneranut marloriarluni eqqakkanik katersisoqartarpoq anartarfinnillu imaarsisoqartarpoq sapaatip akunneranut pingasoriarluni. Eqqaavilerinermi anartarfilerinermilu pikut eqqaavissuarmut assartorneqartarpot ikuallatassangorlugit. Ittoqqortoormiini ikuallaavik ukiuni qulit missaanni uninnganikuovoq. Eqqakkat ulorianartut isumagineqarneq ajorput. Eqqagassat ulorianartut peqqinnissaqarfimmit isumagineqartarpot kingornalu Danmarkimut assartorneqartarlutik.

6.3 Sanaartukkat

Ikaartarfinnik sullorsuarnillu Ittoqqortoormiini soqanngilaq.

6.4 Attaveqarneq aamma tusagassaqartitsiviit

Ittoqqortoormiit Kalaallit Nunaata sinneranut naleqqiullugu akunnenrik marlunnik siulliuvoq, tamannalu attaveqarnermi eqqarsaatigineqartussaavoq.

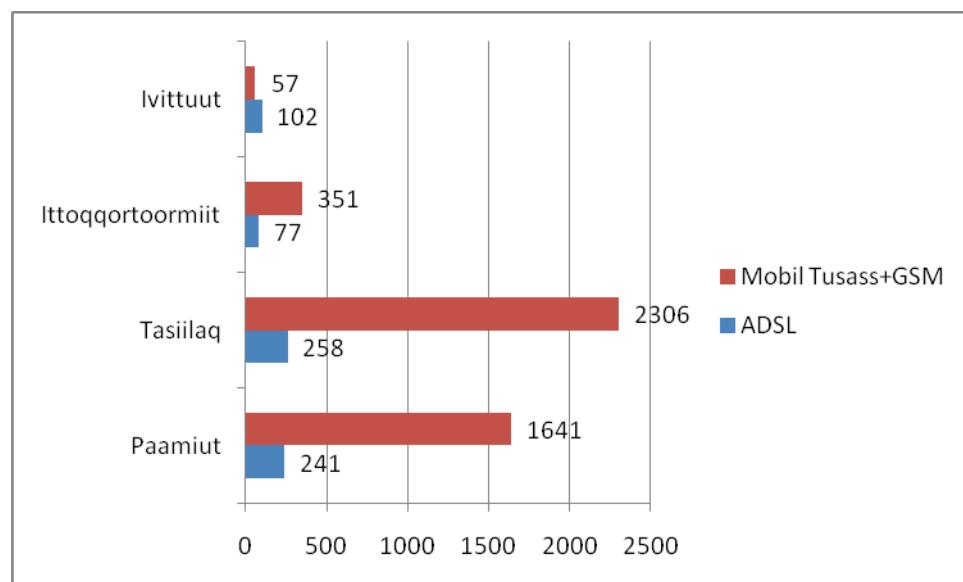
Ittoqqortoormiini nuna tamakkerlugu tusagassaqaartitsiviit KNR TV radiulu malinnaavagineqarsinnaapput. Taakku saniatigut nuna tamakkerlugu aviisit quppersakkallu pissarsiarineqarsinnaapput.

Ittoqqortoormiini atuakkanik atorniartarfik atuarfimmippiq.

Ittoqqortoormiini internet caféqanngilaq.

Infoboardseqarpoq illoqarfimmilu allagarsiisarfeararluni, innuttaasut paasissutissat tassani pissarsiarisinnaavaat.

Takussutissiaq 3. ADSL - aamma mobilinut attaviit

Paasissutissanik pissarsiffik: Tele Greenland A/S, juli aamma august 2011

Tele Greenland A/S-ip, Ittoqqortoormiini mobilinut aamma ADSL-inut attaveqarnissaq isumagisaraa. Ittoqqortoormiini 351-it mobileqarput qarasaasiarmullu attaveqarlutik 77-it. Taamaasillutik inersimasut tamangajalluinnarmik mobileqarput, inersimasulli 24,2 %-iinnaat ADSL-ikkut attaveqarput (inersimasut 18-it sinnerlugit ukiullit).

7. Ineqarneq

7.1 Amerlassusaat aamma illut qanoq ittuunerat

Tabeli 4. Kommuneqarfik Sermersuumi illoqarfinni inissiat amerlassusaat, 2000-2010

	2000	2002	2004	2006	2008	2010
Nuuk	5107	5428	5671	5873	6136	6455
Paamiut	1067	1067	1067	1067	1067	1075
Tasiilaq	968	973	1027	1065	1065	1105
Ittoqqortoormiit	217	221	225	229	229	229

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni naatsorsueqqissaartarfik - statistikbank, juli 2011

2000-imiit 2014i-mut illut amerleriarput, amerlassusaalli nikeriarsimanngillat 2006-imiit 2010-mut.

Illoqarfimmi illut qanoq ittuunerisa allattornissaat pisinnaasimanngilaq; nammeneq pigisaanersut, piginneqatigiilluni pigisaanersut, attartugaanersut, attartortittagaanersut imaluunniit pisortat illuutigineraat. Paasineqarporli illut 21-t, 229-usunit takutinneqartunit, Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartut, ilisimaneqanngilarli illut qassit kommunimit pigineqarnersut. Kisitsisit 2011-meersuupput (*Boligstrategi, Faktarapport – byer, april 2011, COWI*).

7.2 Peqqinnissamut pissutsit

Tabeli 5. Peqqinnissamut pissutsit 2010

	Nuuk	Paamiut	Tasiilaq	Ittoqqortoormiit
Innaallagiaqanngitsut				0
Kuuginnartumik imeqanngitsut				0
Imermut tankillit	126	32	0	115
Igittakkanik anartarfilit		87		191
Septiktank		6		0
Errorsisarfik	1	1		1
Illu Sullivik				1

Paasissutissanik pissarsiffik: Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik - Kommuneqarfik Sermersooq & Nukissiorfiit

Ittoqqortoormiit 115-inik illoqarpoq tankilinnik aamma illut 191-it igittakkanik anartarfeqarput. Taakku saniatigut errorsisarfepoq ataatsimik taavalu Illu Sulliveqarluni ataatsimik. Ittoqqortoormiini pisortat imikunut aqqusinniorikuunngillat, taamaattumik illut, suliffiit, paaqqinnitarfiillu tamarmik igittakkanik anartarfefqarput.

Kisitsisit atorlugit takussutissiissut illoqarfinnut allanut tunngasoq sananeqarnikuunngilaq. Taamaattumik assersuusiortoqarsinnaanngilaq. Sanarfinermut Avatangiisinullu ingerlatsivik kommunimi illoqarfinnut nunaqarfinnullu tunngasunik paasissutissanik katersivoq.

7.3 Agguaqatigiisillugu inoqutigiit amerlassusaat

Tabeli 6. Agguaqatigiisillugu illumi ataatsimi najugaqtut amerlassusaat, 2000-2010

	2000	2002	2004	2006	2008	2010
Nuuk	2,4	2,4	2,5	2,3	2,5	2,5
- nunaqarfii	2,3	2,2	2,1	1,9	1,9	1,9
Paamiut	1,8	1,7	1,8	1,7	1,8	1,7
- nunaqarfii	1,8	1,6	1,4	1,3	1,5	1,4
Tasiilaq	3,1	3,2	3,3	3,3	3,3	3,2
-nunaqarfii	2,5	2,4	2,5	2,4	2,3	2,2
Ittoqqortoormiit	3	2,9	3	2,9	2,8	2,6
- nunaqarfii	0,6	0,5	0,2	0	0	0

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik

Kisitsisit atorlugit takussutissiissummi takuneqarsinnaavoq Ittoqqortoormiini agguaqatigiisillugu inoqutigiit amerlassusaat appariartortoq. 2004-mi qaffasinnerpaajuvooq taamani inoqutigiit agguaqatigiisillugu pingasuuusimammata, 2010-mi 2,6-imut appariarpooq. Agguaqatigiisitsineq Tasiilaq nunaqarfifi agguaqatigiisitsinermut naleqqiullugu qaffasinnerulaarpoq, Paamiunulli naleqqiullugu annertunerungaatsiarpoq.

7.4 Inissarsiorlutik utaqqisutut allattorsimasut

Tabeli 7. Kommuneqarfik SermersuumiINI A/S-imiaamma ISERIT-imiuqaqisutut allatsissimasut amerlassusaat, juli 2011

Angissuseq	1-initalik		2-nik initalik		3-nik initalik		4-nik initalik		5-nik initalik		Attartornermut akiitsut	
	INI	ISERIT	INI	ISERIT	INI	ISERIT	INI	ISERIT	INI	ISERIT	INI	ISERIT
Inissiaatileqatigiiffik Illoqarfik												
Nuuk	262	305	671	745	535	762	324	497	119	250	?	139
Paamiut	37	3	53	29	44	7	19	5	3	0	?	19
Tasiilaq	1	26	10	93	17	69	4	26	0	7	?	49
Ittoqqortoormiit.	0	2	0	6	1	14	0	10	0	1	?	12
Illoqarfinnikatill.	300	336	734	873	597	852	347	538	122	258	?	219

Paasissutissanik pissarsiffit: Isert A/S aamma INI A/S

?INI – p illoqarfinnik nunaqarfinnilu illut inoqutigiit akiitsullit qanoq amerlatigisut ilisimanngilai

INI A/S-imni ISERIT A/S-imilu inissarsiorlutik allatsissimapput inuit 34-t. Taakku saniatigut Ittoqqortoormiini attartortut 12-it attartornermut akiitsoqarput. Assigusunik paasissutissanik INI A/S pissarsivigineqarsinnaasimannngilaq.

7.5 Angerlarsimaffeqanngitsut

2010-mi pingasut Ittoqqortoormiini angerlarsimaffeqanngillat Kommuneqarfik Sermersooq Innuttaasunik Sullissivik). 2011-mi kisitsisit Ingerlatsivimmuit pissarsiarineqarsinnaasimannngillat. Ittoqqortoormiit illoqarfiani Kommuneqarfik Sermersup sinneranut naleqqiullugu angerlarsimaffeqanngitsut ikinnerpaapput.

8. Ilanniartitaaneq

8.1 Meeqqat atuarfiat

Ittoqqortoormiini meeqqat atuarfiat ataasiuvoq, Ejnar Mikkelsen Aluarpa (www.ema.gl).

8.1.1 Atuartut amerlassusaat

Tabeli 10. Kommuneqarfik Sermersooq, 2000-mi 2011-milu meeqqat atuarfianni atuartut amerlassusaannut takussutissiaq

	2000/2001	2002/2003	2004/2005	2006/2007	2009/2010*	2010/2011
Nuuk	2520	2513	2613	2420	2118	2049
Paamiut	351	335	336	323	254	250
Tasiilaq	386	445	430	474	445	448
Ittoqqortoormiit	137	148	144	125	93	93
Ivittuut	10	14	12	12	17	14
Qeqertarsuatsiaat	44	46	58	50	27	25
Kapisillit	24	15	9	0	6	5
Arsuk	38	32	20	32	26	18
Sermiligaaq	48	43	46	41	34	34
Kuummiut	84	87	83	72	76	71
Tiniteqilaaq	34	29	23	18	20	19
Kulusuk	66	58	63	64	57	53
Isortoq	31	28	24	16	21	13

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfiat 2000/2001, 2002/2003, 2004/2005, 2006/2007, 2008/2009 aamma 2010/2011, Kulturimut, Ilanniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermut Naalakkersuisoqarfik aamma Inerisaavik.

* Ukiumi 2008/2009-mi atuarfiusussaagaluarpoq, kiasianni ukioq atuarfiusoq taanna pillugu nalunaarusiortoqarnikuunngilaq.

Ukiut Kingulliit marluk atuarfiusut ingerlaneranni atuartut amerlassusaat aalaakkaavoq. Atuartulli amerlassusaat ukioq 2000/2001-imiit ukioq 2010/2011-mut 32,1 %-inik ikileriarput.

Ilanngussaq 1-imi takuneqarsinnaavoq, naak atuartut ikiliartorsimagaluartut, ilanniartitsisut amerlassusiligaanerat aalaakkaasimavoq. Ukioq atuarfiusumi 2010/2011-mi ilanniartitsisut amerlassusiligaanerat 18-imiippoq, ilanniartitsisulli 13-iinnaat atorfeqarsimapput. Kisitsisillu takutippaat, tamaat isigalugu ilanniartitsisut tamakkiisunngortinnejarsimangngitsut. Tamaallu isigigaanni ilanniartitsisut affaannai ilinniarsimasuullutik.

8.1.2 Immikkut atuartitsinerit

Tabeli 11. Naliginaasumik immikkullu atuartinnejartartut meeqqat amerlassusaat, 200-2011

	2006/2007				2009/2010*				2010/2011			
	Atuartitsineq nalginaasoq	Atuartut tamarmik amer- lassusaannut naleeqi- ullugu % -ngorlugu	Annertusisamik imm. Atuartitsineq	Atuartut tamarmik amer- lassusaannut naleeqi- ullugu % -ngorlugu	Atuartitsineq nalginaasoq	Atuartut tamarmik amer- lassusaannut naleeqi- ullugu % -ngorlugu	Annertusisamik imm. Atuartitsineq	Atuartut tamarmik amer- lassusaannut naleeqi- ullugu % -ngorlugu	Atuartitsineq nalginaasoq	Atuartut tamarmik amerlassusaannut naleeqiullugu % - ngorlugu	Annertusisamik imm. Atuartitsineq	Atuartut tamarmik amer- lassusaannut naleeqi- ullugu % -ngorlugu
Nuuk	33	1,4	142	5,9	799	37,7	144	6,8	1156	56,4	124	6,1
Paamiut	15	4,6	2	0,6	16	6,3	9	3,5	21	8,4	9	3,6
Tasiilaq	111	23,4	44	9,3	114	25,6	55	12,4	116	25,9	43	1,6
Itt.	0	0,0	13	10,4	11	11,8	6	6,5	8	8,6	7	7,5

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfiat 2006/2007, 2008/2009 aamma 2010/2011

* Ukiumi 2008/2009-mi atuarfiusussaagaluarpoq, kiasianni ukioq atuarfiusoq taanna pillugu nalunaarusiortoqarnikuunngilaq

ASU = Naliginaasumik immikkut atuartitsineq

VSU = Annertusisamik immikkut atuartitsineq

Ittoqqortoormiini meeqqat atuartut immikkut atuartinnejartartut Tasiilamut Nuummullu naleeqiullugit amerlanerupput.

Nuummi MISI-p januarimi 2012-imili PPR-i ingerlatilerpaa (Perorsaanikkut Tarnikkullu Atukkatigut Siunnersuisarfik) aamma VSP (Annertusisamik immikkut atuartitsineq) immikkoortut Paamiut, Arsuk, Ivittuat aamma Ittoqqortoormiit siornatigut Kommune Kujallermit sullinneqartaraluarpuit.

Tabeli 12. Immikkut atuartitsisartut ilinniarnerat, Ittoqqortoormiit 2000-2011

	2000/2001		2002/2003		2004/2005		2006/2007		2009/2010*		2010/2011	
	Immikkut atuartitsineq	Annertusisamik immikkut atuartitsineq										
Ilinn. ilinniarsimasut	0	0	0	0	1	3	1	4	0	1	0	0
- ilinniaqqissimasut perorsaanermut	1	0	0	0	2	1	0	0	0	0	2	1
Meeqqat atuarfiani ilinniartitsisut	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Ilinn. Ilinniar- simangitsut	2	2	3	3	3	5	1	8	6	8	1	5

* Ukiumi 2008/2009-mi atuarfiusussaagaluarpoq, kiasianni ukioq atuarfiusoq taanna pillugu nalunaarusiortoqarnikuunngilaq.

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni meeqqat Atuarfiat 2000/2001, 2002/2003, 2004/2005, 2006/2007, 2009/2010 aamma 2010/2011. Kulturimut, ilinniartitaanermut, ilisimatusarnermut ilageeqarnermut Naalakkersuisoqarfik kiisalu Ineriaavik.

ASU = Naliginaasumik immikkut atuartitsineq VSU = Annertusisamik immikkut atuartitsineq

Ittoqqortoormiini immikkut ilinniartitsisartunik linniartitsisunik atorfinititsiniartarneq imaannaanngilaq. Ukiumi atuarfiusumi 2010/2011-mi ilinniartitsisutut ilinniarsimangitsut tallimaapput, annertusisamik immikkut ilinniartitsinermik ingerlataqartuusunik, ilinniartitsisutut ilinniarsimasoq ataaseq atualerlaanullu ilinniartitsisoq ataaseq immikkut ilinniartitsinermik ingerlataqarput.

8.1.3 Karakterit

Tabeli 13. 11. aamma 12. klassini naggataarutigalugu soraarummeertut agguaqatigiisillugu karakterinut takussutissiaq 2000-2010

Illoqarfik	Itt.		Tasiilaq		Paamiut		Nuuk	
	Nal.	Annertusisaq	Nal.	Annertusisaq	Nal.	Annertusisaq	Nal.	Annertusisaq
Ukioq atuarfiusoq	-	*	-	*	-	*	-	*
2009/2010 (Karakterilersuisarneq nutaaq)	-	6,2	-	6,4	-	6,9	-	7,7
2008/2009	5,3	6,4	6,4	8,5	6,4	8,2	7,4	8,2
2007/2008	6,5	6,8	7,2	7,6	7,1	8,0	7,2	8,2
2006/2007	6,8	7,7	6,6	8,1	6,4	7,0	7,4	8,1
2005/2006	6,4	7,1	6,7	7,7	7,1	7,9	7,3	8,1
2004/2005	6,7	7,9	6,7	7,9	6,7	7,6	7,1	8,1
2003/2004	7,1	8,0	6,7	8,0	7,0	7,9	7,4	8,0
2002/2003	7,2	7,6	6,6	6,9	6,8	8,4	7,1	8,4
2001/2002	7,7	7,8	6,2	7,2	6,7	7,7	7,3	8,3
2000/2001								

Paasissutissanik pissarsiffik: Inerisaaviup karakterinut nalunaarsuiffianit immikkut anillatsitaq, Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfik juli 2011

* 2009/2010 aallarnerfigalugu karakterilersuisarenq GGS atorneqalerpoq. Tassa A, B, C, D il.il. Kisitsit takuneqarsinnaavoq ilaananiili, ukiunut allanut assersuunegarsinnaanngimmat. 2009/2010 aallarnerfigalugu assersuussisoqarsinnaalissaag.

Oqaaseqaat 1: Ukioq 2008/2009 aallarnerfigalugu naliginnaasumut annertusisamullu immikkoortitsisoqassaarpoq, maannakut atuartoqartalerpoq 10. klassip naammassinissaata tungaanut.

Ittoqqortoormiini karakterit agguaqatigiisinnerat 2006/2007-miilli appariartorpoq. Pifissami 2000/2001-imiit 2005/2006-imut agguaqatigiisillugu karakteri Ittoqqortoormiini kommunimi illoqarfinni allanisulli ippoq. Ukiuni atuarfiusuni 2006/2007-imiit 2007/2008-mut allanut naleqqiullugu appasinnerungaatsialerpoq. Ukiumi atuarfiusumi 2008/2009-mi kommunimi illoqarfinnut allanut naleqqiullugu agguaqatigiisillugu karakteri appasinnerpaalerpoq, taamaakkaluartorli Tasiilami agguaqatigiisillugu karakterinut naleqqiullugu appasinnerugaanngilaq.

Tabeli 14. Meeqqat atuarfiannik naammassinnittut amerlassusaat

Ukioq	Illoqarfik	Itt.	Tasiilaq	Paamiut	Nuuk	Kommunimi katillugit
2002	Naliginn.	3	19	14	58	94
	Annertusisaq	10	12	13	104	139
		13	31	27	162	233
2004	Naliginn.	9	40	13	60	122
	Annertusisaq	8	15	9	102	134
		17	55	22	162	256
2006	Naliginn.	6	34	11	45	96
	Annertusisaq	13	11	8	103	135
		19	45	19	148	231
2008	Naliginn.	3	43	9	72	127
	Annertusisaq	3	18	12	89	122
		6	61	21	161	249
2010	-	5	55	24	192	275

Paasissutissanik pissarsiffik: Inerisaaviup karakterinut nalunaarsuiffianit immikkut anillatsitaq, Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfik juli 2011 IN juni 2011

Oqaaseqaat: Ukioq atuarfiusoq 2009/2010 aallarnerfigalugu atuartut naliginnaasumut annertusisamullu klassimut avinneqassaarput.

Kommunip sinneranut naleqqiullugu Ittoqqortoormiini meeqqat atuarfianni naammassinnittartut atuartut ikinnerpaapput. Nunaqarfinnut assersuussisoqarsinnaasimangnilaq, taamaaqatigiippulli, atuartut nunaqarfineersut illoqarfinnut annernukartarmata naggataarutaasumik soraarummeeriartorlutik.

Inerisaaviup atuartut immikkoortunut pingasunut avittarpai:

- Atuartut "nukittuut", tassaapput atuartut karakteriisa 30 %-ii amerlanerilluunniit
B-tut annertutigisartut, B (10) imaluunniit A (12)
- Atuartut "pikkorissut", nassuiarneqarput atuartut 50 %-ii amerlanerilluunniit
E (2) aamma C (7) –p akornanni karakterillit (karakterit pineqartut tamaasa ilanggullugit)
- Atuartut "sanngiitsut", nassuiarneqarput atuartut 50 %-ii amerlanerilluunniit Fx (0)
aamma appasinnerusumilluunniit karakterillit

Inerisaaviup atuartunik allaaserisai ataatsimoortillugit sananeqarput Tasiilami Alivarpi, Kulusumi Alivarpi aamma Ejnar Mikkelsenip Aluarpiani atuartut tunngavigalugit. Taamaattumik Ittoqqortoormiini, Ejnar Mikkelsenip Aluarpiani atuartunik kisitsisit naapertorlugit paatsuuganartunik oqaluttuanngilaq.

Tabeli 15. Atuartut soraarummeertut 2010/2011

	Niviarsiaqqat	Nukappiaqqat	Katillugit
2010	35	25	60
2011	24	29	53

Paasissutissanik pissarsiffik: Kultureqarnermut, Ilanniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, 2011

Sumiiffimmi 2011, 2010-mut naleqqiullugu "nukittuunik pikkorissunillu" atuartoqarneruvoq. Paarlattuanik atuartut "sanngiitsut" ikinnerupput.

Tabeli 16. Atuartut ass. Amerl. 2010/2011

	Atuartut ass. Amerl. 2010	Procent 2010	Atuartut ass. Amerl. 2011	Procent 2011
"Nukittuut"	3	5 %	4	8 %
"Pikkorissut"	46	77 %	44	83 %
"Sanngiitsut"	11	18 %	5	9 %
Katillugit	60	100 %	53	100 %

Paasissutissanik pissarsiffik: Kultureqarnermut, Ilanniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, 2011

Atuartuni "nukittuuni" "Sanngiitsunilu" niviarsiaqqat amerlanerupput. Atuartuni "pikkorissuni" nukappiaqqat amerlanerupput.

Tabeli 17. Atuartut ass. Amerl. Suaassusaannut naleqqiullugit, 2011

	Niviarsiaqqat	Nukappiaqqat	Katillugit
"Nukittuut"	3	1	4
"Pikkorissut"	17	27	44
"Sanngiitsut"	4	1	5
Katillugit	24	29	53

Paasissutissanik pissarsiffik: Kultureqarnermut, Ilanniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, 2011

Sumiiffimmi 2011-mi atuartut 53-it Ittoqqortoormiini Tasiilamilu meeqqat atuarfiat naamassivaat. Niviarsiaqqat 24-t nukappiaqqallu 29-t. Atuartut "pikkorissut" akornanni nukappiaqqat amerlanerupput, niviarsiaqqallu atuartut "sanngiitsut" akornanni amerlanerullutik. Atuartut "nukittuut" sisamaapput, tassaallutik nukappiaraq ataaseq niviarsiaqqallu pingasut.

Tabeli 18. Ittoqqortoormiini atuartut ilinniarsimasaannut agguarlugit 2011

	Efterskole	Sinneruttut	Katillugit
"Nukittuat"	1	2	3
"Pikkorissut"	14	28	42
"Sanngiitsut"	0	5	5
Katillugit	15	35	50
Procent tamarmiusut aallaavigalugit	30 %	70 %	100 %
2010-mi procentinut agguataarneri	35 %	75 %	100 %

Paasissutissanik pissarsiffik: Kultureqarnermut, Ilanniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, 2011

2010-mi 2011-milu atuartut ilaat toqqaannartumik ilinnialerniarlutik aallartinngitsoorput. Sinneruttut tassa atuartut, ilinnialinngitsoortut agquaqatigiisillugu ikileriarput 2010-mi 75 %-niit 2011-mi 70 %-inut.

8.2 Efterskole aamma AFS-ip ingerlarna

8.2.1 Efterskole

Tabeli 19. Efterskolemi atuartut 2010/2011

Ukioq	2010/2011				
	Efterskole Illoqarfik	Ivittuat	Paamiut	Nuuk	Tasiilaq
Villads Villadsen	-	3	8	1	1
Maniitsoq	-	4	12	4	1
Danmark	-	7	88	20	3
Katillugit	-	14	108	25	5

Paasissutissanik pissarsiffik: Pisorsaanermut Ingerlatsivik, Kommuneqarfik Sermersooq

Ukiup siuliani Kalaallit Nunaanni efterskoleni efterskokersimasut qanoq amerlatigisimanersut paasinngilarput. Ersaripporli ukiumi atuarfiusumi 2010/2011-mi meeqqat kitaaneersut amerlanerit nunami efterskoleni atualersimasut. Ittoqqortoormiiniit atuarpoq ataaseq, Qasigiannguani Villads Villadsenip efterskoleani. Atuartoq ataaseq Maniitsumi atuarpoq pingasullu Danmarkimi efterskolerlutik. Kommunimi illoqarfinni sisamani efterskolemut atuariartortunit ikinnerpaat Ittoqqortoormiineerput.

Tabeli 20. Atuartut 2011-mi efterskolerneranni aggarneri

	Villads Villadsen	Maniitsoq	Danmark	Katillugit
"Nukittuat"	0	0	1	1
"Pikkorissut"	7	2	5	15
"Sanngiitsut"	0	0	0	0
Katillugit	7	2	6	15

Paasissutissanik pissarsiffik: Kultureqarnermut, Ilanniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, 2011

Kultureqarnermut, Ilanniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfip nalunaarutigaa, atuartut sanngiitsut arlaannaalluunniit efterskoleriarsimangitsoq. Atuartut "Pikkorissut" ilarpaalussui Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu efterskolernissartik qinerpaat. Atuartoq "nukittooq" Danmarkimut efterskoleriarpoq.

8.2.2 AFS-ip ingerlarna

Paarlasseqatigiinnermut atatillugu Ittoqqortoormiiniit atuariartortoqanngilaq. Piffissami 2000-imiit 2011-mut atuartut 43-t Nuummiit atuariartorput, Paamiuniit ataatsip missaa aamma katillugu ataaseq Arsummiit. Taakku saniatigut illoqarfinniit allaneersoqanngilaq American Field Service aqutigalugu atuariartortunik.

8.3 Piareersarluni ilinniarnerit

8.3.1 Piareersarfik

2007-mi Piareersarfik Ittoqqortoormiini aallartinneqarpoq. Atuarfik centerledeimit aqunneqarpoq. Ukiumi atuarfiusumi 2010/2011-mi atuartut 25-t allatsipput, taakkunangali arfinillit ikerinnakkut atuarunnaarput. Atuarunnaartut taamaasillutik 25 %-iupput. Atuarfimmi atuartitsissutigineqarsinnaasutut neqeroorutigineqarput danskisut, tuluttut, matematik, kalaallisut, aallarnisaaneq kiisalu takornariaqartitsinermi angallassisartutut ilinniarneq.

Ingerlatsivik atuarnerup ingerlarna pillugu paassisutissanik tunniussisinnaanngikkallarpoq. Siunissami paassisutissat suliarineqartalernissaat sulissutigineqarpoq.

8.3.2 Piorsaavik

Ittoqqortoormiini Piorsaaveqanngilaq, taamaattumik Piorsaavimmi atuarusuttut Tasiilamukartariaqarput, tassaniimmat Piorsaavik qaninnerpaaq. Piorsaavik suliffissarsuussiarfik aqutigalugu inuuusuttunut neqeroorutaavoq. Suliniutaavoq inuuusuttut tunngaviusumik ilinnialernissaminnut imaluunniit soqutigisatik naapertorlugit sulilernissaminnut piareersartarnissaat. Igaffeqarpoq aamma sannaveqarpoq. IT atoqqiinerlu aamma qingigassaapput.

8.4 Ilinniaqqinnissamut aamma inuussutissarsiuteqalernissamut ilinniaqqinneq

Tabeli 21. Inuuusuttunut inuussutissarsiornermullu ilinniarnerit aallartittut naammassinnittullu 2002-2008

Ukioq	2000		2002		2004		2006		2008	
	Aallart.	Naammass.								
Ilinniagaq	-	-	3	2	1	1	3	2	1	1
GU, HTX, HHX	-	-								
Tunngaviusumik inuutiss. ilinniakkat	-	-	2	2	2	1	3	3	1	1
Katillugit	-	-	5	4	3	2	6	5	2	2

Paassisutissanik pissarsiffik: Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, 2011

2008-mi atuartup ataatsip GU naammassivaa kiisalu atuartup ataatsip aallartippaa naammassillugulu inuussutissarsiuteqalernissamut tunngaviusumik ilinniarnini. Atuartut amerlanerpaat 2006-imi naammassinnipput, tassani tallimat naammassimmata.

Inuussutissarsiuteqalernissamut tunngaviusumik ilinnialersartut arlaannaalluunniit toqqaannartumik meeqqat atuarfianiinngilaq. Ilinniaqqilerumallutik atuarlutik piginnaanngorsartartut amerliartorput inuussutissarsiuteqalernissamulli tunngaviusumik atualersartut ikiliartuaarput. Ilinniaqqilerniarlutik atuartartut aalaakkaapput, inuussutissarsiuteqalernissamulli tunngaviusumik ilinniartartut ikiliartorput.

Kisitsisitigut takussutissiissummi takuneqarsinnaanngilaq ukiuni ataasiakkaani atualersartut qassit taamaatiinnartarnersut. Siunissami taakku pineqartalernissaat sulissutigineqarpoq.

Ittoqqortoormiinersut tamarmik illoqarfinnut allanut nunanulluunniit allanut aallartariaqarput inuussutissarsiuteqalernissaminnut tunngaviusumik ilinniarniarunik imaluunniit ilinniagaqalernissaminnut piginnaanngorsarlutik atualerniarunik.

Inuussutissarsiuteqalernissamut tunngaviusumik ilinniakkat 42-t Kalaallit Nunaanni ingerlanneqarsinnaapput, inuussutissarsiuteqalernissamut ilinniakkat 30-t ingerlanneqarsinnaapput Danmarkimut atuagarsoriallsiartarluni kiisalu inuussutissarsiuteqalernissamut ilinniakkat 16-it atuagarsornertaat Danmarkimi ingerlanneqartarput.

HTX ingerlanneqartarpoq Sisimiuni, Nuummi ilinniarnertuunngorniarfimmi, Qaqortumi aamma Aasianni kiisalu HHX Qaqortumi.

8.5 Nangitsiviusumik ilinniartitaaneq

Kommunimi innuttaasut qaffasinnerusumik ilinnialersimasut pillugit paasissutissat pissarsiarineqarsinnaasimannigillat, tassunga ilanngullugit qassiuneri aamma sumut ilinniagaqarneri. Paasissutissanik pissarsisinnaannginnermut pissutaavoq ajornarsinnaasarmat qaffasinnerusumik ilinniagaqalersimasut suminngaanneernerisa paasinissaat, amerlanerpaat allamut nuuttariaqartarmata ilinniariarlutik. Siunissami paasissutissat taakku pisalernissaat sulissutigineqarpoq.

Ilinniakkat akunnattumik sivisussusillit ilinniakkallu qaffasissut ataasiakkaat Kalaallit Nunaanni ingerlanneqarsinnaapput amerlanertigulli nunamut allamut aallartariaqarpoq ilinniariarluni.

Uku ilinniakkat Kalaallit Nunaanni ilinniarneqarsinnaapput:

- Akademiøkonom (Niuermek Ilinniarfik, Nuuk)
- Arktisk Teknologi (Center for Arktisk Teknologi, Sisimiut)
- TusagassiorAQ (Tusagassiorungorniarfik, Nuuk)
- Ilinniartitsisoq (Ilinniarfissuaq/Grønlands Seminarium, Nuuk)
- Kulturi aamma Inuaqtigiiit Oqaluttuarisaanerat (Ilisimatusarfik, Nuuk)
- Procestekniker (INUILI, Narsaq)
- Inuaqtigilierineq (Ilisimatusarfik, Nuuk)
- Serviceøkonom (Niuermek Ilinniarfik, Qaqortoq)
- Perorsaasoq (Perorsaanermek Ilinniarfik, Ilulissat)
- Inunniq Isumaginninnermut Siunnersorti (Inunniq Isumaginninnermut Siunnersortit Ilinniarfiat, Nuuk)
- Oqaatsit, Atuakkialerineq aamma Tusagassiuutit (Ilisimatusarfik, Nuuk)
- Peqqissaasoq (Peqqissaanermek Ilinniarfik, Nuuk)
- Teologi (Ilisimatusarfik, Nuuk)

9. Inuussutissarsiutit

9.1 Pisortat suliffeqarfiaat

Pisortat paaqqinnittarfii uku Ittoqqortoormiini piupput (Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik, maj 2010):

- Ullukkut meeqgerivik
- Atuarfik
- Utoqqaat Illuat
- Illu Sullivik
- Napparsimmavik
- Piareersarfik
- Kommunip allaffia
- Politeeqarfik
- Katersortarfik
- Katersugaasivik
- Kommunip allaffia

9.2 Suliffeqarfiiit

- Ittoqqortoormiini sulliviit makku piupput (Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik, maj 2010):
- Sanasoq sulifiutilik (H & S)
- Niuertoq (Pilersuisoq)
- Radioqarfik allakkerivillu (TelePost)
- Orsorsorfik (Polaroil)
- Innaallagissamik imermmillu pilersuivik (Nukissiorfiiit)
- Kioskit marluk
- Ruujorilerisoq (Bjarne Thorsen VVS)
- Takornariartitsivik (Nanu Travel Aps)
- Et Guest House (Ittoqqortoormiit GuestHouse)
- Imerniartarfik
- Qalipaasoq namminersortoq (Malermester Karl Simonsen)
- Ornittagaq (Kutsadda)

9.2.1 Takornariaqarneq

Guest House-eqarpoq Ittoqqortoormiini, takornarianut unnuiffissanik neqerooruteqartartumik.

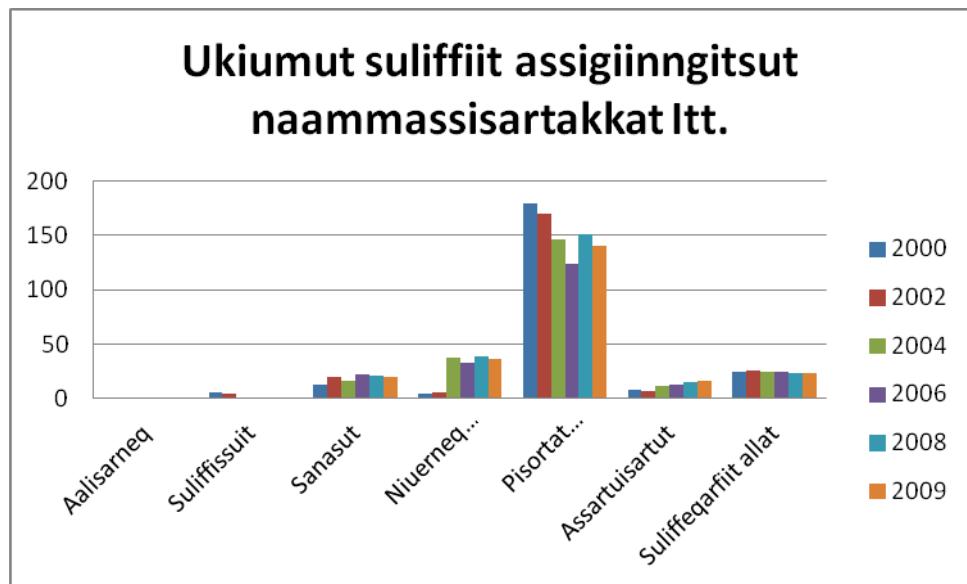
Tamatuma saniatigut illoqarfik takornariartitsiveqarpoq, Nanu-Travel, neqeroorutigisarpai, qimussertitsineq, imaatigut angalaartiitsineq aamma sumiiffimmi takornarianik angallassineq.

Illuqarfik nammineq katersugaasiveqarpoq, illoqarfimmi illut pisqaanersaanni inissisimasunik (1930-meersoq) qanga KGH-p niuertarfigisimasaani aamma GTO-p allaffigisimasaani.

9.3 Sulisartoqarneq

Takussutissiaq 7. Ukiumut naammassisat Ittoqqortoormiit suliffeqarfiini

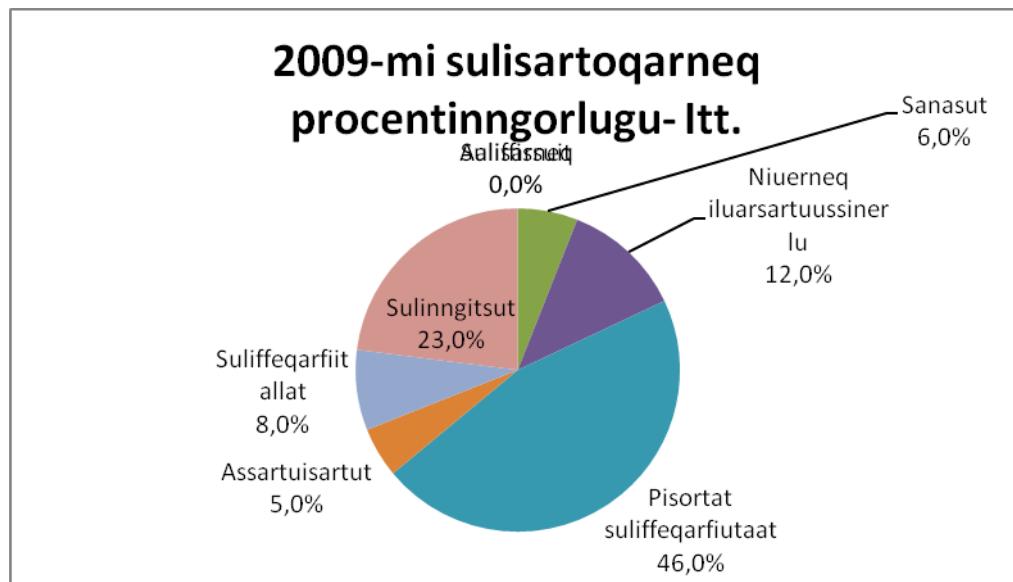

Paasissutissanik pissarsiffik: Nunatta Naatsorsueqqissaartarfia, Statistikbanken nov. 2011

Ittoqqortoormiini sullivit ingerlatat annersaraat pisortat allaffisorerat. Niuerneq iluarsaannerlu tulliullutik amerlanerpaanik sulisitsipput. Aalisarneq suliffissuaqarnerlu illoqarfimmi sulisoqaqqatupput.

Nunatta Naatsorsueqqissaartarfia maannakkuugallartukkut 2009-p kingornanut tunngasunik paasissutissanik tunisisinnaangikkallarpooq. Siunissami paasissutissat tamakku pineqarsinnaangornissaat sulissutigineqarpooq.

Takussutissiaq 8. 2009-mi sulisartoqarneq procentinngorlugu, Ittoqqortoormiit

Sulisinnaasut amerlassusaat ulloq naallugu atorfinnut naleqqersuukkaanni, takuneqarsinnaavoq sulisinnaasut tamarmiusut 77 %-ii Ittoqqortoormiini sulisarput, taakkunani 46 %-ii pisortat suliffeqarfiini.

10. Inunnik Isumaginninnikkut pissutsit

10.1 Sunngiffimmi sammisat aamma peqatigiiffilerineq

Tabeli 22. Kommuneqarfik Sermersuumi illoqarfinni sunngiffimmi sammisartakkat

Ingerlataq	Illuqarfik	Nuuk	Paamiut	Tasiilaq	Ittoqqortoormiit	Ivittuut
Timersortarfik		aap	aap	aap	aap	
Isikk. arsarneq		aap	aap	aap	aap	aap
Assam. arsarneq		aap	aap	aap		
Volleybold		aap	aap	aap	aap	
Sulorarneq		aap	aap	aap	aap	
Basketball		aap	aap		aap	
Nerrivimmi arsaararneq		aap	aap	aap	aap	
Sisupiloorneq		aap	aap	aap		
Ujakkaorneq		aap	aap			
Tae-Kwon-Do		aap	aap			
Inuit Games		aap	aap			
Qajaq		aap	aap	aap		
Fritidsklub		aap	aap	aap	aap	aap
Ungdomsklub		aap	aap		aap	aap
Spejderit		aap	aap			
Katersugaasivik		aap	aap	aap	aap	aap
Sunngiffimmi atuartitsineq		aap	aap	aap	aap	aap
Caféer		aap	aap			
Qimussertartut peqatigiiffiat			aap	aap		
Sanaluttarneq		aap	aap	aap	aap	aap
Maji peqqinnartutiguk		aap	aap	aap		
Isiginnartaitsineq		aap	aap	aap	aap	aap
Tusarnaartitsinerit		aap	aap	aap	aap	aap

Paasissutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersooq, Piorsaanermut Ingerlatsivik, feb. 2012.

Ittoqqortoormiini timersortarfekarpoq, isikkamik arsariusinnaasumik, volleyballeriusinnaasumik, sulorariusinnaasumik, basketballeriusinnaasumik aamma nerrivimmi arsaarariusinnaasunik.

Saniatigut fritidsklubbeqarpoq, ungdomsklubbeqarpoq kiisalu aamma sunngiffimmi atuartinneqarnissamut periarfissaqarpoq. Illoqarfimmi katersugaasiveqarpoq kiisalu aamma periarfissaqarpoq isiginnartaitsisoqarsinnaalluni tusarnaartitsisoqarsinnaallunilu aammalu sanaluttoqarsinnaalluni.

10.2 Meeqqat inuuusuttullu

10.2.1 Meeqqeriviit neqeroorutillu

Tabeli 23. Illoqarfinni meeqqanut inuuusuttunullu paaqqinnittarfiiit suliniutillu amerassusaat, 2011

	Nuuk	Paamiut	Tasiilaq	Ittoqqortoormiit	Ivittuut
Atuarfit	6*	1	1	1	1
Meeqqeriviit	4	2	2	0	0
Meeraaqqueriviit	5	1	1	0	0
Init pinnguartarfiiit	0	0	0	0	0
Ulluunerani paarsisartut	6	0	0	0	0
Meeqqerivik meeraaqquerivittalik	11	0	2	1	1
Skolepasning	7	0	0	0	0
Fritidshjem	6	0	2	0	0
Ornittakkat	1	1	0	0	0
Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiiit	6**	0	1	0	0
Angajoqqaarsiat (nal. + prof.)	93	16	29	9	0
Meeqq. Ilaqtariinnullu sullissivik	1	1	1	0	0
Inuuusuttunut siunnersortit	5	0	(2)	0	0

Paasissutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersooq Tungiuinermut Ingerlatsivik aamma Piorsaanermut Ingerlatsivik juli/august 2011

* Taakkunanna privatskole ataaseq

** Taakkunanna 2 privatit 2-t aamma kommunal 1

Ittoqqortoormiini Ataatsimik atuarfeqarpoq ataatsimillu meeqqeriviutigaluni meeraaqqariveqarluni. Angajoqqaarsiat qulingiuluaapput.

Taakku saniatigut meeqqat ornittagaqarput. Kutsadda 2-3-nik sulisoqarpoq ulluinnarnilu ullukkut ammasarluni. Ornittakkami unnuisoqarsinnaanngilaq. Meeqqat 10-15-it ullut tamaasa orniguttarput 5-niik 18-inut ukiullit. Angajullit 15-16-inik ukioqakkajupput. Ornittakkami pinnguaqarpoq minnernut, annerillu qarasaasiaq sammigajuttarpaat. Ornittagaq imminut pigisuuvooq, kommunimit Namminersorlutillu Oqartussanit tapersorsorneqarpoq.

10.2.2 Meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissitat

Tungiuinermut Ingerlatsivik Ittoqqortoormiini meeqqat arsaarinnissutigineqartartut amerassusaat pillugu maannakkukt paasissutissanik tunniussisinnaanngikkallarpoq. Meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartartut, inissiinermut pissutaasut sumullu inissiisarnerit pilligit siunissami paasissutissanik tunniussisinnaangornissaq sulissutigineqarpoq.

10.3 Utoqqarnik isumassuineq

Tabeli 24. Utoqqarnik isumassuineq 2011

	Nuuk	Paamiut	Tasiilaq	Ittoqqortoormiit	Ivittuut
Paaqqinnitarfiit	2 (59)	1 (19)	1 (12)	1 (8)	0
Oqilisaaviiit	9	-	2	-	0
Utoqqaat illui	153	0 (16*)	9	1	0
Angerlars. ikiorteqarneq	202	56	47	20	0
Ulluunerani neqeroorutit	80	0	-	-	0

Paasissutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersumiit Inersimasunik Isumassuivik, august 2011

* Utoqqarnut innarluutilinnullu init ISERIT A/S-imit aqunneqarpuit. Ininik tunniussisoqartinnagu ilinniarsimasut sulisut naliliisineqartarpuit aamma naqqani ininik tunniussisoqartinnagu. Naqqaniittunik ininik tunniussisarneq pisarpoq Iserit-mi aamma INI-mi. Innuttaasut ataasiakkaat sumiiffimmi ineqarnermut ataatsimiititaliamut innersunneqartarpooq.

(*) Utoqqaat illuini/paaqqinnitarfinni ineqartut katillugit

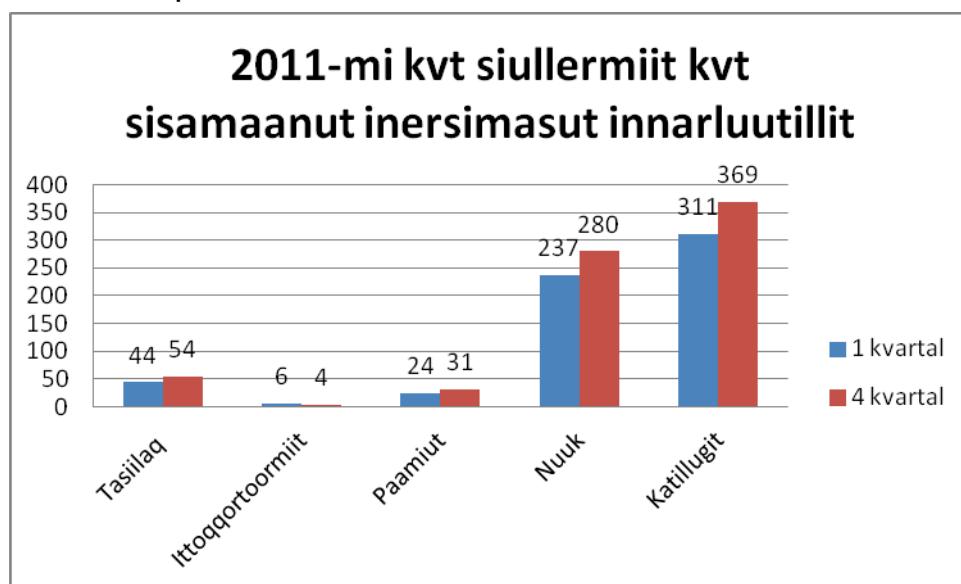
Utoqqaat illoqarput arfineq-pingasunut inissalinnik. Maannakkut utoqqaat illuat ulikkaaqavooq. Utoqqaat ataatsimut inaanni ilinniarsimasunik sulisoqanngilaq.

Pineqartup saniatigut utoqqarnut inissaqarpoq ataatsimik kiisalu 20-nik angerlarsimaffimmi ikiorteqarpoq.

10.4 Innarluutilinnik isumassuineq

10.4.1 Inuit innarluutillit amerlassusaat innarluutillu suuneri.

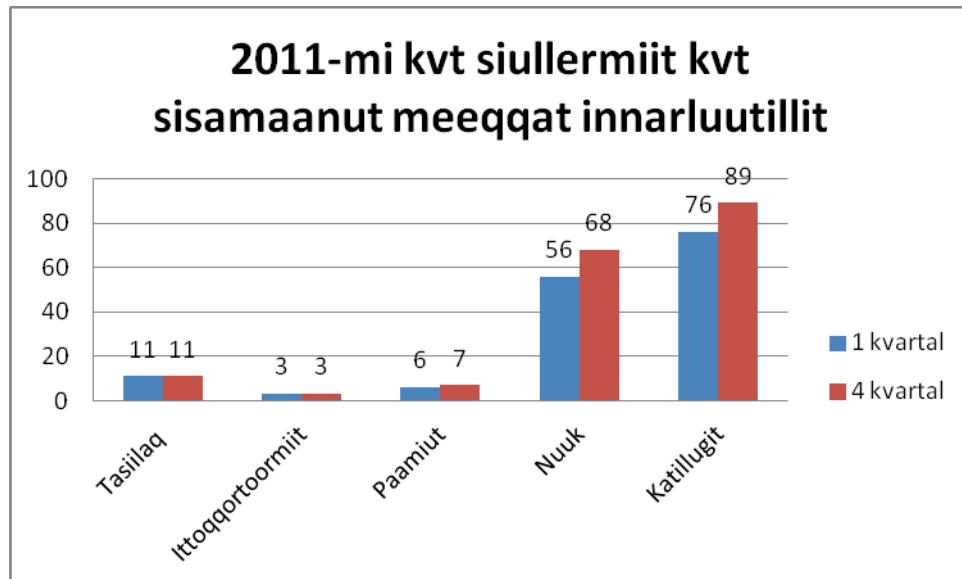
Takussutissiaq 9. Inersimasut innarluutillit

Takussitissiani takuneqarsinnaavoq, 2011-imni kvartalit sisamaanni Ittoqqortoormiini inersimasut innarluutillit sisamaasut.

Takussutissiaq 10. Meeqqat innarluutillit

Takussutissiami takuneqarsinnaavoq 2011-mi kvartalit sisamaanni Ittoqqortoormiini meeraqartoq pingasunik innarluutilinnik.

Tungiuinermut Ingerlatsivik maannakkut paassisutissanik tunniussisinnaanngikkallarpoq, Ittoqqortoormiini innarluutit suuneri pillugit.

10.4.2 Sulliviit aamma neqeroorutit

Tabeli 25. Innarluutilinnut illut, ornittakkat aamma ulluunerani neqeroorutit 2011

	Nuuk	Paamiut	Tasiilaq	Ittoqqortoormiit	Ivittuut
Ataats. ineqarfiiit	3	1	0	1	0
Init innarluutilinnut tulluussakkat		5	0	0	
Ornittakkat	2	1	0	0	0
Ulluunerani neqeroorutit	-	1	9		
Atorfiiit illersuisut	25	8	6		
Ikorfartorteqarneq	62	14	11	1	
Oqilisaanissamut periarfissat	-		3		
Ineqarfiiit	4		3		

Paassisutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersumi Inersimasunik Isumassuiffik

Ittoqqortoormiini innarluutilinnut taamaallaat marlussunnik neqerooruteqarpoq. Ataatsimoortumik ineqarfeqarpoq kiisalu ikorfartorteqarnissaq periarfissaalluni.

10.4.3 Innarluutillit angerlarsimaffiup avataanut inissitat

Tabeli 26. Inissitat apr. 2012

	Kalaallit Nunaanni angerl. Avataanut inissitat 2012		Danmarkimi angerl. Avataanut inissitat 2012	
	Meeqqat	Inersimasut	Meeqqat	Inersimasut
Illoqarfik				
Tasiilaq	2	6	0	10
Ittoqqortoormiit	0	0	0	1
Paamiut	2	5	0	4
Nuuk	16	42	2	36
Katillugit	20	53	2	51

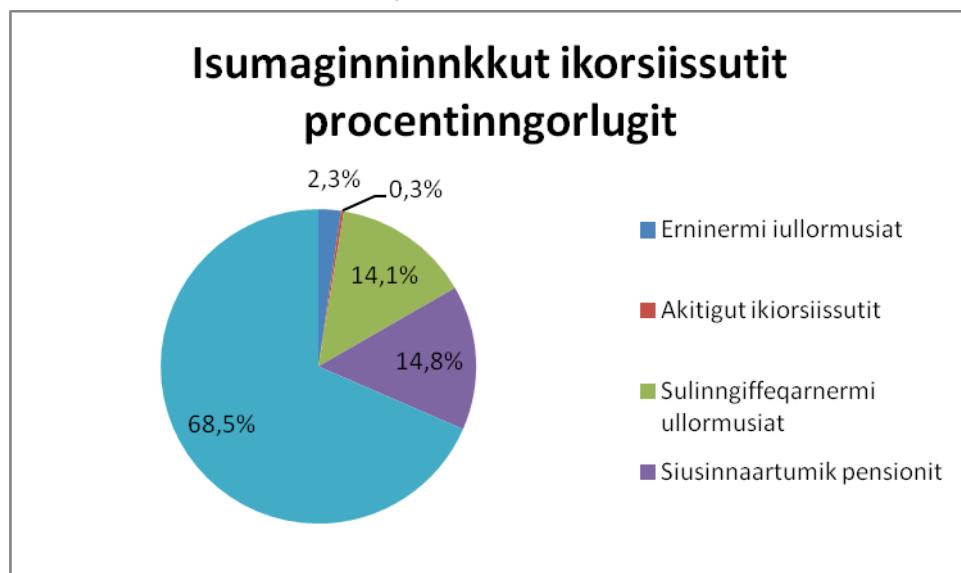
Paasissutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersumi Inersimasunik Isumassuiffik

Takussutissiaimi takuneqarsinnaavoq, Ittoqqortoormiini inersimasoqartoq ataatsimik innarluutilimmik maannakkulli Danmarkimi najugaqartumik.

10.5 Inunniq isumaginninnermi ikorsiissutit tunniuttakkat

Takussutissiaq 11. Inunniq isumaginninnermi ikorsiissutit tunniuttakkat

Ittoqqortoormiini innuttaasunut tamarmiusunut naleqqiullugu sulisinnaapput 68,4 %-it. 14,8 %-it siusinaartumik pensionisiaqarput taavalu 14,1 %-it suliffissaaleqipput. Taakku saniatigut 0,3 %-it annertussusileriikkanik ikorsiissutinik pisartagaqarput kiisalu 2,3 %-it erninermut atatillugu ullormanianik pisartagaqarlutik.

10.5.1 Suliffissaaleqisut

Tabeli 27. Suliffissaaleqisut amerlassusaasa ineriarornerat oktober, november aamma december 2011-mi januar 2011-mut naleqqiullugu

Sermersooq	Januar 2011	Oktober	November	December	Agguaqatigiis-sillugu 4. kvartal
2011					
Nuuk	594	590	635	686	637
Paamiut og Arsuk	171	148	167	165	160
Tasiilaq	170	115	140	201	152
Ittoqqortoormiit	*	55	59	56	57
Sermiligaaq	*	47	41	40	43
Isortoq	*	2	4	8	5
Kulusuk	*	19	19	19	19
Tiniteqilaaq	*	12	12	14	13
Kuummiut	*	38	42	50	43
Qeqertarsuatsiaat	*	13	19	11	14
Kapisillit	*	8	5	5	6
Katillugit	947	1047	1143	1255	1147

Paasissutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersumi Tungiuinermut Ingerlatsivik

Agguaqatigiisillugu 2011-mi kvartalit kingullersaanni suliffissaaleqipput inuit 57-it.

Tabeli 28. Suliffissaaleqisut procentiat sulisinnaasut amerlassusaannut naleeqqiullugu

	Oktober	November	December
Nuuk	4,8	5,22	5,6
Paamiut og Arsuk	9,3	14,7	15,7
Tasiilaq	9,3	10,7	15,4
Ittoqqortoormiit	18	19,4	18,3
Sermiligaaq	37,6	32,5	31,7
Isortoq	3,4	7,0	13,5
Kulusuk	10,4	10,4	10,4
Tiniteqilaaq	14,8	14,8	16,4
Kuummiut	18,6	20,6	24,6
Qeqertarsuatsiaat	9,1	13,2	7,9
Kapisillit	13,3	8,3	8,3

Paasissutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersumi Tungiuinermut Ingerlatsivik

Ittoqqortoormiini suliffissaqanngitsut sulisinnaasut amerlassusaannut naleeqqiullugu, 2011-mi kvartalit kingullersaanni 18,6 %-iuvoq.

Ittoqqortoormiit 2010-mi sulileqqinnissamut sungiusaatitalugu sulisoqanngilaq, 2011-mi sisamaasimapput.

11. Pinerlunneq

Tabeli 29. Illoqarfinni pinerluttarneq

Illoqarfik	Nuuk					Paamiut					Tasiilaq/Itt.				
	2002	2004	2006	2008	2010	2002	2004	2006	2008	2010	2002	2004	2006	2008	2010
Pinerluutip suunera Ukioq															
Inuarneq	0	2	4	1	3	0	0	0	0	0	1/1	0	2	1	0
- Inuariarneq	3	2	4	7	2	0	1	1	1	3	1/2	2	3	3	6
Persuttaaneq	196	230	220	217	271	34	63	58	43	37	57/16	70	76	98	45
-Angerlarsimaffimmi eqqissivilliornerit	-	-	-		953	-	-	-		146	-	-	-		323
Kinguaassiutitigut kanngutsaattuliornerit	49	42	20	7	134	25
Pinngitsaaliinerit pinngitsaaleeriernerillu	40	27	38	27	25	7	8	7	7	3	11/4	19	37	30	18
Qaniganik atoqateqarneq, meeqyanik atoqateqarneq, kanngutsaattuliorneq	29	33	39	31	83	3	7	0	4	14	59/5	28	48	14	51
Kinguaassiutitigut kanngutsaattuliornerit allat	0	2	-	-	-	0	0	-	-	-	1/0	0	-	-	-
Allat pigisaannik pinerluttuliornerit	78	54	1532	1582	1609	5	1	93	156	78	12/0	5	150	185	144
Pigisanik tillinnerit	151	102	176	130	105	11	18	7	12	1	19/1	6	10	14	4
Angerlarsimaffinnut tillinniarnerit	139	406	288	159	311	31	35	16	27	21	102/4	27	32	31	45
Tillinnerit	673	928	970	975	855	38	41	39	30	29	93/4	59	67	56	47
Aserortinerit	-	-	307	299	287	-	-	45	58	25	-	-	53	42	43
Ikiaroornartulerineq	188	-	173	235	219	14	-	21	9	16	19/0	-	4	2	10
Aqqusinikkut angallannermi pinerluttuliornerit	255	.	322	321	558	8	.	11	12	6	15/0	.	26	23	22
- aalakoorluni biilernerit	86	62	73	72	71	6	4	4	0	0	2/5	0	2	7	6

Paassisutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni politiit suliffeqarfittut nalunaarutaat, Politimestereqarfik 2002, 2004, 2006, 2008, 2010.

-: Ukiuni ukunani kisitsisit pigineqanngillat. : ukiuni tassaniinnaq imigassartorsimalluni biilersimaneq taamaallaat pineqarpoq

Oqaaseqat: Ivittuunut nunaqarfinnullu kisitsisit pigineqanngillat, politeeqarfii politistationinut agguagaammata.

Politiit nalunaarutaat nunap immikkoortukkuutaarput, taamaattumik kisitsisit Tasiilamut Ittoqqortoormiinullu tunngasut ataatsimoortinneqarput. Takussutissiaimi takuneqarsinnaavooq persuttaanertut nalunaarutigineqartut 2008-miit 2010-mut affaanannangorsimasut, qaniganilli atoqateqarnerit, meeqyanik atoqateqarnerit kinguaassiutitigullu kanngutsaattuliornerit sisamariaammik amerleriarsimallutik.

12. Peqqinnissaqarfik

12.1 Peqqinnissaqarfimmi ingerlatat

Tabeli 30. Peqqinnissaqarfip iluani ingerlatat, 2010

	Nuuk	Paamiut	Tasiilaq	Ittoqqortoormiit	Ivittuut
Nakorsaq	49	2	3	1	
Peqqissaasoq	143	4	7	2	
Meeqqerisoq	5		2		
Juumooq	9	1	1		
Peqqinnissamut ikiorti	71	2	2		
Nunaqarfimmi peqqinnissamut ikiorti					
Kigutit nakorsaat (#)	8 (2#)	1	2		
Kigutigissaasoq (#)	7	1			
Klinikassistent (#)	17 (4*)(3#)	2	2		
Timimik sungiusaasoq (*)(#)	8 (5*) (3#)	1			
Pillorissaasoq (*)(#)	5 (4*)				
Tarnip nakorsaa	6				
Tarnip pissusaanut immikkut ilisimasalik (*)(#)	4 (10*) (5#) (3)	(*)	(2*)		

Paasissutissanik pissarsiffik: Peqqinnermut Pinaveersaartitsinermullu Aqutsisoqarfik, Kommuneqarfik Sermersumi Tungiuinermut aamma Piorsaanermut Ingerlatsivik, Tarnip pissusaanut immikkut ilisimasallit Peqatigijiffiat, Nuuk, Fysioterapi, Kigutilerisoq Niels Nygaard

*Kommunimi # Namminersortuni () Namminersorlutik Oqartussani atorfilit

Ivittuut Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfimmut ilaangnilaaq

Nuummi kisitsisinut ilaapput DIH aamma Dr. Ingrids Sundhedscenter

Atorfilt ataavartut kisimik ilaapput, siunnersortit siviktsuinnarmik atorneqartartut ilaangnillat.

Ittoqqortoormiini nakorsaqarpoq ataatsimik marlunnillu peqqissaasoqarluni. Tamarmik paarlatsitut atorfegarput. Ilaat Ittoqqortoormiinut uteeqqittarput paarlattaajartoqqillutik. Taakku saniatigut ilinniarsimannngitsut tallimat peqqinnissaqarfimmi sulipput. Napparsimmavimmi ulloq unnuarlu sulisoqartarpooq sulisuuppullu qulit.

12.2 Innuttaasut peqqissusaat

Tabeli 31. Innuttaasut peqqissusaat, Ittoqqortoormiit 2000-2010

	2000	2002	2004	2006	2008	2010
Sukkorneq (Type 2)	-	-	-	-	3	3*
Sakialluut	3	0	1	9
Klamydia	28	15	37	9	32	-
Gonoré	66	332	7	1	16	-
Syphilis	0	0	0	0	0	-

Paasissutissanik pissarsiffik : Nakorsanik nakkutilliisoqarfik aamma Peqqinnissaqarfik juli 2011

- kisitsisit pigineqanngillat .. kisitsisit tiguneqanngillat

Gonorémik nappaateqartut piffissami 2002-miit 2006-imut ikileriarujussuarput, ataasiinnanngorluni. 2006-imiit 2008-mut amerleqqipput 2008-mi 16-inngorlutik. 2010-mut tunngasut kisitsisit pissarsiarineqarsinnaasimannngillat.

12.3 Imigassaq

12.3.1 imigassamik atuineq

Tabeli 32. Imigassamik imallit literikkaat tunisat (vin immiaaqqallu) innuttaasunut 18-it sinnerlugit ukiulinnut

	2009	2010	2011*
Ittoqqortoormiit	233,3	253,6	298,5
Kuummiut	201,2	246,4	215,8
Kulusuk	191,9	194,8	195,4
Tasiilaq	293,7	292,9	292,8

Paasissutissanik pissarsiffik: KNI Pilersuisoq A/S, 2011

* 2011-mut siumut naatsornera

Ittoqqortoormiini imigassartalinnik imerneq annertusiartorpoq, Kuummiunut Kulusummullu agguaqatigiisillugu atuinermut naleqqiullugu annertuneruvoq, nunaqarfut pineqartut

Ittoqqortoormiutulli amerlatigisunik inoqarput. Imigassaq imerneqartartoq ukiumut siaaraanni taava innuttaasoq ataaseq sap. ak. 5,74 literimik immertarsimavoq.

12.3.2 Atornerluinsunik katsorsaaneq

Tabeli 33. Qaqqifimmi katsorsartittartut, Nuuk

Qaqqifik imigassamut	2000		2002		2004		2006		2008		2010	
	Akueri- neqartut	Naammas- sinnitut										
Nuummi katsorsaaneq												
Ivittuut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Paamiut	5	4	0	0	1	1	5	5	5	5	1	0
Nuuk	60	54	75	51	35	32	44	37	47	31	14	13
Tasiilaq	0	0	0	0	1	0	2	1	2	1	0	0
Ittoqqort.	1	1	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0
Katillugit	66	59	75	51	38	34	52	44	54	37	14	14

Paasissutissanik pissarsiffik: Namminersorlukik Oqartussat, Peqqinnissamut Naalakkersuisoqarfik

Nuummi Qaqiffiup piffissami 2000-imiit 2010-mut inuit pingasut katsorsagassatut tiguaat, taakku tamarmik katsorsartinnertik naammassivaat. Piffissamili 2008-miik 2010-mut

Ittoqqortoormiuneersunik katsorsartittoqannngilaq. Tamatumunnga pissutaavvoq atornerluisunik katsorsartittussanik akuersinermut atatillugu sulisunik ilinniarsimasunik nalilersuisunik sussaqarsimannnginneq.

Inuit katsorsartikkartortut suminngaanneerner, Nuummi Katsorsaaviup allattorneq ajorpai.

Katsorsaavik 2006-imi aallartippoq. Ukioq taanna Kommuneqarfik Sermersuumiit inuit 22-t katsorsartippuit. 2008-mi 55-it katsorsartippuit, taakkunanngalu 22-t imerunnaarpuit taava 2010-mi 100-t katsorsartippuit, taakkunanngalu 54-it imerunnaarsimissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Ittoqqortoormiini katsorsartinnissamut periarfissatuaavvoq napparsimmavimmii antabusitorinnejarnissaq.

12.4 Imminut toquutarnerit

Tabeli 34. Imminut toquutarnerit, imminut toquunissamut siorasaarinerit imminullu toqoriarnerit

	2000			2002			2004			2006			2008			2010		
	Sior.	Toqoriarn.	Imm. toq.	Sior.	Toqoriarn.	Imm. toq.	Sior.	Toqoriarn. *	Imm. toq.	Sior.	Toqoriarn.	Imm. toq.	Sior.	Toqoriarn. *	Imm. toq.	Sior.	Toqoriarn. *	Imm. toq.
Nuuk	-	5	6	-	6	7	73	5+7	10	134	15+9	13	117	12+6	8	145	6+9	10
Paamiut	-	3	0	-	1	3	32	6+0	5	50	8+4	3	29	1+0	2	28	2+1	4
Tasiilaq	-	6	6	-	6	7	37	8+7	11	68	11+1	7	83	12+11	5	51	4+2	5
Itt.	-	2	3	-	1	2	2	1+2	1	20	2+0	0	18	2+1	2	18	1+2	1

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni Politimestereqarfik august 2011

* Pisimasut maannakkullu suliat

Imminut toquunniarluni siorasaarinerit 2008-miit 2010-mut aalaakkaapput. 2000-mi imminut toquuttut amerlanerupput, pingasut imminut toquummata, appasinnerpaavoq 2006-imi, ukioq taanna Ittoqqortoormiini imminut touttoqanngilaq.

13. Naggasiut

Kommuneqarfik Sermersuumi najugaqarfiiit ilaasa ilisarnaataat pillugu atuareerputit.

Kommuneqarfik Sermersuumi illoqarfinni aamma nunaqarfinni tamani sumiiffinni inuiaqatigiit ilisarnaataannut tunngasut sularineqareerput, kommuneqarfimmi illoqarfiiit aamma nunaqarfiiit pilligit atuagaqaqqinnisanik soqtiginnikkuit.

Sumiiffinni inuiaqatigiit ilisarnaataat Kommuneqarfik Sermersuup nittartagaani nassaarisinnaavatit: www.sermersooq.gl.

Illiit sumiiffinni inuiaqatigiit ilisarnaataat pilligit oqaaseqaatisaqaruit, apeqqutissaqaruit, ilassutissaqaruit imaluunniit assigisaanik, taava Borgmesterip allatseqarfia attaveqarfingisinnavaat mailimut uunga: kommuneqarfik@sermersooq.gl.

14. Atuakkat paasissutissanillu pissarsiviit allassimaffiat

Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik
Boligstrategi, Faktarapport - byer. April 2011, COWI
Innuttaasunik Sullissivik, Kommuneqarfik Sermersooq
Borgmesterip Allattoqarfia
Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik
Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik
Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfik
Destination Eastgreenland
Uumasut nakorsaat
Kalaallit Nunaanni Meeqqat Atuarfiat
Nunatta Naatsorsueqqissaartarfia – kisitsisinik katersuiffik
DMI
Ineriaavik
INI A/S
Iserit A/S
KNI Pilersuisoq A/S
Nukissiorfitt
Nuuk Fysioterapi
Psykologforeningen
Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik
Kalaallit Nunaanni inoqarfii killifii – immikkut nunaqarfii isigalugit feb. 2011
Peqqinnermut Pinaveersaartitsinermullu Aqutsisoqarfik
Kigutit nakorsaat Niels Nygaard
Tele Greenland A/S
Piorsaanermut Ingerlatsivik, Kommuneqarfik Sermersooq
Tungiuinermut Ingerlatsivik, Kommuneqarfik Sermersooq
www.ema.gl

15. Ilanngussaq

Ilanngussaq 1. Kommuneqarfik Sermersuumi ilinniartitsisoqarneq, 2000-2011

	2000-01		2002-03		2004-05		2006-07			2008-09			2010-11					
	Amerlass.	Ilinniarsima- sut %- ingorlugit	Amerlass.	Ilinniarsima- sut %- ingorlugit	Amerlass.	Ilinniarsima- sut %- ingorlugit	Amerlass.	Forskolelære re/lærere	Timelærere	Ilinniarsima- sut %- ingorlugit	Amerlass.	Forskolelær- ere/lærere	Timelærere	Ilinniarsima- sut %- ingorlugit	Amerlass.	Forskolelær- ere/lærere	Timelærere	Ilinniarsima- sut %- ingorlugit
ASK	70	85,7	69	84,1	71	83,1	63	51	1	81,0	56	46	0	82,1	65	43	1	66,2
Qorsussuaq	34	73,5	45	88,9	52	80,8	53	44	4	83,0	51	45	3	88,2	49	41	2	83,7
USK	60	76,7	67	89,6	68	88,2	58	51	3	87,9	58	51	1	87,9	52	45	2	86,5
Nuussup Atuarfia	50	80	53	83,0	57	87,7	55	41	4	74,5	59	55	0	93,2	62	54	0	87,1
Kangilinnguit	44	65,9	55	92,7	56	82,1	51	40	10	78,4	47	40	1	85,1	50	48	4	96,0
Qeqertarsuatsiaat	5	20	8	50,0	10	40,0	7	3	3	42,9	9	5	3	55,6	8	3	4	37,5
Kapisillit	5	20	4	50,0	2	50,0	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	2	0	2	0,0
Nuuk katillugit	268	75,4	301	86,0	316	82,9	287	230	25	80,1	280	242	8	86,4	288	234	15	81,3
Tasiilaq	41	61	49	71,4	52	63,5	53	34	13	64,2	53	34	15	64,2	62	39	17	62,9
Kuummiut	9	44,4	9	44,4	11	45,5	10	2	8	20,0	9	7	2	77,8	11	5	5	45,5
Kulusuk	7	42,9	8	25,0	7	57,1	9	7	2	77,8	10	7	2	70,0	13	8	3	61,5
Sermiligaaq	5	0	5	0,0	6	16,7	5	0	5	0,0	7	1	5	14,3	6	1	6	16,7
Tiniterilaaq	4	25	3	33,3	4	25,0	5	2	3	40,0	4	1	3	25,0	4	1	3	25,0
Isortoq	4	0	4	25,0	4	25,0	4	0	4	0,0	4	0	4	0,0	4	0	4	0,0
Tasiilaq katillugit	70	47,1	78	55,1	84	53,6	86	45	35	52,3	87	50	31	57,5	100	54	38	54,0
Ittoqqortoormiit	19	47,4	16	43,8	20	45,0	18	6	11	33,3	17	9	7	52,9	18	7	6	38,9
Ivittuut	2	100	2	100,0	2	100,0	2	2	0	100,0	2	2	0	100,0	3	2	1	66,7
Paamiut	30	43,3	30	56,7	31	38,7	37	18	18	48,6	34	24	14	70,6	34	20	16	58,8
Arsuk	5	40	5	40,0	4	50,0	4	2	3	50,0	5	1	4	20,0	5	3	1	60,0
Paamiut katillugit	35	42,9	35	54,3	35	40,0	41	20	21	48,8	39	25	18	64,1	39	23	17	59,0

Kilde: Kommunernes Landsforening - KANUKOKA, 2011